

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

11 FEBRUARI 1947.

11 FÉVRIER 1947.

BEGROOTING

van het Ministerie van Landsverdediging
voor het dienstjaar 1947.

BUDGET

du Ministère de la Défense Nationale
pour l'exercice 1947.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE LANDSVERDEDIGING (1) UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER LEFEVRE (Th.).

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA DEFENSE NATIONALE (1)
PAR M. LEFEVRE (Th.).

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

MESDAMES, MESSIEURS,

Het onderhavig verslag wordt onderverdeeld in twee groote deelen: het verslag over de reis van de Commissie in den Belgischen Sector van het bezette Duistchland; de eigenlijke ontleding van de begrooting.

Le présent rapport se divise en deux grandes parties: le rapport sur le voyage de la Commission dans le secteur belge en Allemagne occupée; l'analyse proprement dite du budget.

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Landsverdediging: de heeren Joris, voorzitter; Bruyninx, Descampe, Dexters, Heyndrickx, Jaminet, Lefèvre (Théodore), Marck, van den Corput, Van Goey, Van Royen, Verboven. — Collard, De Pauw, Hoen, Juste, Rassart, Schevenels, Sercu, Somerhausen — Baligand, Dispy. — Devèze, Mundeleeer.

Zie:

4XV: Begrooting.

138: Amendementen.

(1) Composition de la Commission de la Défense Nationale: MM. Joris, président; Bruyninx, Descampe, Dexters, Heyndrickx, Jaminet, Lefèvre (Théodore), Marck, van den Corput, Van Goey, Van Royen, Verboven. — Collard, De Pauw, Hoen, Juste, Rassart, Schevenels, Sercu, Somerhausen. — Baligand, Dispy. — Devèze, Mundeleeer.

Voir:

4XV: Budget.

138: Amendements.

I. — Verslag over de reis in Duitschland.

De Commissie voor de Landsverdediging heeft, einde November-begin December, een inspectietocht ondernomen in den Belgischen sector van de Britsche Bezettingszone in Duitschland; zij doorkruiste eerst gedurende vier dagen den ondersector van de tweede legerdivisie (over den Rijn) om veertien dagen later twee dagen door te brengen in den ondersector van de eerste legerdivisie (langs den Rijn).

Bij het betreden van het Duitsch grondgebied werden een paar uren gewijd aan een rondrit in Keulen. Het ontzettend schouwspel van de vernielde stad, de zwermen bloedarme kinderen en de lustelooze rijpere bevolking, deed de leden der commissie scherp aanvoelen, dat de verantwoordelijkheden en de verplichtingen van ons land, als lid der Europeesche gemeenschap, verder reikten dan het behoud van de orde in het hem toegewezen gebied.

Vandaar ging de reis door naar Lüdenscheld, waar het Hoofdkwartier van het Belgische Legercorps gevestigd is. Aan den overkant van den Rijn, zou de commissie vaststellen, dat het gebied van de 2° L. D. minder geteisterd was dan het gebied der 1° L. D.; maar dat vele vluchtelingen, zoowel uit Oost-Duitschland als uit de streek van Rijn en Ruhr, daar samengestroomd waren, met het gevolg dat de woningnood er ook nijpend was en de inkwartieringsmogelijkheden voor ons leger beperkt.

Van den eersten avond af in Lüdenscheld waren de leden der commissie reeds getroffen door het feit, dat zoowel de officieren van den Staf als de attachés van het departement — al was het met uiteenlopende bedoelingen — het er op aanlegden, hun aandacht te vestigen op het minder goede en het minder rooskleurige in de behandeling, de uitrusting, de bevoorradings en de huisvesting van het bezettingsleger, alsook op de verhoudingen met de Milgov.

De bevelvoering wilde aldus oogenschijnlijk het ministerie en 's lands beleid in opspraak brengen; terwijl het ministerie, zooals het blijken zou daags na de terugkomst van de commissie te Brussel, op die wijze het reeds getroffen besluit van wijziging in de bevelvoering scheen te willen rechtvaardigen, en wellicht de verantwoordelijkheid er van in de schoenen van de parlementaire commissie te willen schuiven.

Bij het bezoek aan de 1° L. D., veertien dagen later, werd een andere tactiek gevolgd. Daar werd hoofdzakelijk, om niet te zeggen uitsluitend, gewezen op de voordeelige aspecten van de bezetting. Ditmaal vermoedelijk om de intusschen besloten mutatie te billijken in de oogen van de commissie, die tot het besluit moest geleid worden, dat hetgeen zij verkeerd had gevonden over den Rijn, alleen te wijten was aan de onbekwaamheid, zooniet aan den onwil van het hooger bevel aldaar.

De commissie is nochtans de meening toegedaan, dat er voor een rechtvaardige beoordeling, rekening dient gehouden, eenerzijds met het feit dat de 1° L. D. over heel wat meer tijd had beschikt dan de 2° L. D. om zich te

I. — Rapport sur le voyage en Allemagne.

La Commission de la Défense Nationale a effectué fin novembre-début décembre un voyage d'inspection dans le secteur belge de la zone d'occupation britannique en Allemagne; elle parcourut, d'abord, pendant quatre jours, le sous-secteur de la deuxième division d'infanterie (au delà du Rhin). Quinze jours plus tard, elle passa deux jours dans le sous-secteur de la première division d'infanterie (le long du Rhin).

Dès l'entrée en territoire allemand, quelques heures furent consacrées à une visite de la ville de Cologne. Le spectacle effrayant de la ville détruite, les troupes d'enfants anémiés, l'apathie des adultes ont donné aux membres de la commission l'impression très nette que les responsabilités et les obligations de notre pays, en tant que membre de la communauté européenne s'étendaient au delà du maintien de l'ordre dans le territoire qui lui est assigné.

Le voyage se poursuivait vers Lüdenscheld, où est installé le Quartier Général du Corps d'Armée belge. Au delà du Rhin, la commission a pu constater que la région de la 2° D. I. était moins sinistrée que celle de la 1° D. I., mais que l'arrivée d'un grand nombre de réfugiés, venus aussi bien de la partie orientale de l'Allemagne que de la région du Rhin et de la Ruhr, a aggravé ainsi la pénurie de logement et limité les possibilités de cantonnement de notre armée.

Dès le premier soir de leur séjour à Lüdenscheld, les membres de la commission ont été frappés par le fait que les officiers d'Etat-Major, aussi bien que les attachés du Département — bien qu'avec des intentions divergentes — attiraient de préférence leur attention sur les aspects les moins bons et les moins attrayants de la situation, de l'équipement, du ravitaillement et du logement de l'armée d'occupation, ainsi que sur les relations avec le Milgov.

Le commandement voulait apparemment, de cette façon, mettre en cause le ministère et le Gouvernement, alors que le ministère, comme il apparut au lendemain du retour de la commission à Bruxelles, semblait vouloir justifier ainsi la décision déjà prise de modifier le commandement et s'efforcer, peut-être, d'endosser cette mesure à la commission parlementaire.

Au cours de la visite à la 1° D. I., quinze jours plus tard, une tactique différente fut adoptée. L'accent fut mis surtout — pour ne pas dire exclusivement — sur les aspects favorables de l'occupation. Il s'agissait, probablement, cette fois, de justifier aux yeux de la commission la mutation intervenue entretemps, en vue de l'amener à conclure que ce qu'elle avait trouvé de répréhensible au delà du Rhin n'était dû qu'à l'incapacité, sinon la mauvaise volonté du commandement supérieur de ce secteur.

Toutefois, la commission estime qu'il y a lieu, pour être équitable, de tenir compte, d'une part, du fait que la 1° D. I. a disposé de beaucoup plus de temps que la 2° D. I. pour s'organiser, tandis que, d'autre part,

organiseeren; terwijl anderzijds de Luitenant-Generaal bevelhebber van het L. C. slechts in een beperkte mate verantwoordelijk kon gesteld worden voor de begane fouten, daar hij pas den 14 October in Duitschland was aangekomen, om er den 30 October daadwerkelijk het bevel over het Legerkorps te nemen, hetzij dus vier weken voor de aankomst van de commissie.

Aan den anderen kant is het meerendeel van de leden van oordeel dat de kranigheid van de officieren, onder-officieren en manschappen uit de 1° L. D. mag toegeschreven worden aan hun divisiecommandant en de voortreffelijke oversten die rondom hem zijn geschaard. Het komt hun eveneens voor, dat de Luitenant-Generaal bevelvoerder van de 1° L. D. een maximum voordeelen weet te bekomen van de Engelschen, en ontzag weet af te dwingen van de Deutsche bevolking voor de nationale driekleur.

**

Al dadelijk heeft de commissie zich vier vragen gesteld, die door de gemengde militaire commissie alleen, misschien, zullen kunnen beantwoord worden.

Een eerste vraag, betreffende de ligging, de uitgestrektheid en de configuratie van den Belgischen sector en de dichtheid van de bezetting aldaar.

Een tweede vraag, naar de voordeelen die zulk een bezettingspolitiek voor het land afwerpt.

Een derde vraag, naar den juridischen grondslag — een verdrag? — van onze bezettingspolitiek; of onze nationale zelfstandigheid daar soms niet werd geschonden; of er ten minste geen inbreuk wordt gemaakt op de voorrechten van de Wetgevende Macht door de uitvoering van eenig verdrag dat, verre van aan de Kamers ooit ter goedkeuring te zijn voorgelegd geworden, niet eens te hunner kennis werd gebracht.

Een vierde vraag ten slotte, wordt het in aanbouw zijnde Belgische leger werkelijk het léger van ons streven, van onze politiek, en van onze financieele mogelijkheden?

**

1. — *Uitgestrektheid en configuratie van den sector.*

Spoedig kwamen de leden tot de bevinding dat de Belgische sector alleszins diende ingekrompen te worden, zoodat de troepen zich dichter bij de Staatsgrenzen zouden kunnen opstellen.

Het militair bevel zal het inderdaad zeer lastig hebben, vooral in het Winterseizoen, indien de Belgische sector in zijn huidigen omvang en vorm behouden blijft.

Twee divisies liggen thans verspreid over een gebied waarvan de oppervlakte gelijk is aan de twee derden van België, met een diepte van 250 km. en een breedte, aan den Rijn, van 60 km.

Om zich per spoor van de eene plaats naar de andere te begeven, moet men telkens den sector verlaten en ver-

le Lieutenant-Général commandant le C. A. ne pourrait être rendu responsable des fautes commises que dans des limites restreintes. Ce général était arrivé en Allemagne le 14 octobre seulement pour ne prendre effectivement le commandement du Corps d'Armée que le 30 octobre, soit quatre semaines avant l'arrivée de la commission.

D'autre part, la majorité des membres estime que la belle allure des officiers, sous-officiers et soldats de la 1re D. A. peut être attribuée à leur commandant de division et aux chefs éminents qui l'entourent. Il leur semble, également, que le Lieutenant-Général commandant la 1re D. A. parvient à obtenir des Anglais un maximum d'avantages et à imposer à la population allemande le respect de nos couleurs nationales.

**

Immédiatement, la commission s'est posé quatre questions, auxquelles seule la commission militaire mixte pourra peut-être répondre.

La première question se rapporte à la position, l'étendue et la configuration du secteur belge et à la densité de de l'occupation de ce secteur.

La seconde question porte sur les avantages que cette politique d'occupation apporte au pays.

La troisième question tend à savoir quel est le fondement juridique — un traité? — de notre politique d'occupation; si notre indépendance nationale n'y est pas violée; si, au moins, il n'a pas été porté atteinte aux prérogatives du Pouvoir législatif par l'exécution de quelque traité qui, loin d'avoir été soumis à ratification, n'a même pas été porté à la connaissance des Chambres.

Une quatrième question, enfin: l'armée belge en voie d'organisation, sera-t-elle réellement l'armée de nos aspirations, de notre politique et de nos possibilités financières?

**

1. — *Etendue et configuration du secteur.*

Les membres se sont rapidement rendu compte que l'étendue du secteur belge devait être réduite, en vue de permettre aux troupes de prendre position à proximité de nos frontières.

Le commandement militaire se trouvera, en effet, dans une situation très difficile, surtout en hiver, si le secteur belge était maintenu dans son ampleur et sa forme actuelles.

Actuellement, deux divisions se trouvent disséminées sur un territoire, dont la superficie est égale aux deux tiers de la Belgique et qui atteint une profondeur de 250 km. et une largeur au Rhin de 60 km.

Pour se rendre en chemin de fer d'une localité à une autre, il faut quitter le secteur et s'avancer plus profondé-

der in de Engelsche zone dringen; de wegen zijn slecht en, s' Winters, moeilijk of niet berijdbaar door onze versleten vervoermiddelen.

Een eventuele overhaaste terugtrekking van het bezettingsleger zou waarschijnlijk niet mogelijk zijn; zij zou zeker niet kunnen uitgevoerd worden zonder gevoelige verliezen aan menschen en materieel.

In den loop van de laatste weken heeft de commissie met genoegen vernomen dat de dichtheid van de bezetting, die haar als overdreven was voorgekomen, ten gevolge van het terugbrengen van het leger op vredesvoet, dunner zal worden; voortaan zal elke divisie uit twee brigades bestaan in plaats van uit drie.

2. — Voordeelen van de bezettingspolitiek.

De commissie is de meening toegedaan, dat de deelneming aan de bezetting van Duitschland, die een ontlasting beteekent voor onze bondgenooten, in de eerste plaats dient beschouwd als een vergoeding voor de bevrijding van België.

Zij heeft nochtans niet nagelaten, te informeerden naar de voordeelen van militairen, politieken en economischen aard die de bezetting met zich meebrengt.

Aldus heeft zij vernomen dat ons, met het oog op de bezetting, de uitrusting en de bewapening werden afgestaan in « mutual aid » van twee divisies op oorlogsvoet min een brigade en dat we tot nu toe niets hebben uitgegeven voor de bewapening en de uitrusting. Wel zeker, de bewapening is reeds gedeclasseerd, doch slechts in dien zin, dat ze in het Engelsch leger zelf nog niet vervangen is geworden.

De deskundigen hebben trouwens aan de commissie verklaard dat het voorhanden zijnde materieel — het veldgeschut niet te na gesproken — diende beschouwd te worden als oefenmaterieel; van het oogenblik af dat het leger geoefend zal zijn volgens de constanten van de krijgskunst, zal het een tamelijk lichte taak zijn de reeds gedirde troepen te gewinnen aan meer modern materieel.

Wat betreft de financieele lasten van de bezetting, werd de aandacht van de commissie gevestigd op het feit, dat die niet gelijk staan met het totaal van de uitgaven voor het bezettingsleger, doch slechts met het verschil tusschen het evengemeld totaal, en de onkosten die het onderhoud van twee divisies in België zou meeslepen. Met dien verstande, eenerzijds dat wij de uitrusting en bewapening nooit zouden bekomen hebben in mutual aid voor twee in België gelegerde divisies, anderzijds dat de huisvesting, de verwarming, enz... die thans op de Duitsche bevolking weegt, door onze bevolking had moeten gedragen worden (cfr. Bijlage I).

Wat de politieke voordeelen betreft, kunnen wij aanstippen, behalve het feit dat de deelneming in de bezetting ons in de gunst plaatst van de groote bondgenooten — en of we die noodig hebben! — dat onze aanwezigheid op de oevers van den Rijn ons zakelijke zekerheden verschaft voor de inwilliging van onze gematigde eischen bij het afsluiten van het vredesverdrag met Duitschland, en

ment en zone britannique. Les routes sont mauvaises et peu ou pas praticables en hiver à nos moyens de transports usagés.

Un éventuel retrait précipité de l'armée d'occupation serait probablement impossible; il ne pourrait, certainement pas, être effectué sans pertes sensibles en hommes et en matériel.

Au cours des dernières semaines, la commission a appris avec satisfaction que la densité de l'occupation, qui lui avait semblé exagérée, sera réduite par suite de la remise de l'armée sur pied de paix; dorénavant, chaque division comportera deux brigades au lieu de trois.

2. — Avantages de la politique d'occupation.

La commission estime que la participation à l'occupation de l'Allemagne, qui constitue un allègement de charges pour nos alliés, doit en premier lieu être considérée comme une compensation à la libération de la Belgique.

Elle n'a cependant pas négligé de s'informer des avantages d'ordre militaire, politique et économique qui découlent de l'occupation.

C'est ainsi qu'elle a appris qu'en vue de l'occupation, l'équipement et l'armement de deux divisions sur pied de guerre, moins une brigade, nous furent cédés à titre d'« aide mutuelle ». Sans doute, l'armement est-il déjà déclassé, mais il n'a pas encore été remplacé dans l'armée britannique même.

Les experts ont d'ailleurs déclaré à la commission que le matériel disponible — à l'exception de l'artillerie de campagne — devait être considéré comme du matériel d'instruction. Dès que l'armée sera instruite selon les constantes de l'art militaire, ce sera une tâche assez facile de familiariser des troupes déjà exercées avec du matériel plus moderne.

Quant aux charges financières de l'occupation, l'attention de la commission a été attirée sur le fait que celles-ci ne sont nullement égales au total des dépenses militaires, mais équivalentes seulement à la différence entre le total susdit et les frais d'entretien de deux divisions en Belgique. Toutefois, il est entendu, d'une part, que nous n'aurions jamais obtenu, dans le cadre de l'aide mutuelle, l'équipement et l'armement pour deux divisions cantonnées en Belgique et, d'autre part, que le logement, le chauffage, etc... qui maintenant sont supportés par la population allemande, auraient été à charge de notre propre population (cfr. Annexe I).

En ce qui concerne les avantages politiques, nous signalons, qu'outre le fait que par notre participation à l'occupation nous nous conciliions la faveur de nos grands alliés — et n'en n'avons-nous pas besoin? — notre présence sur les rives du Rhin nous procure des garanties réelles en vue de l'admission de nos revendications modestes lors de la conclusion du traité de paix avec l'Allemagne. Elle em-

het een andere mogelijkheid van gemiddeld belang onmogelijk maakt, zich daar te nestelen, ons te omvangen, en ons af te snijden van ons economisch hinterland.

3. — *Juridische grondslag van onze Bezettingspolitiek.*

De commissie had sinds haar terugreis iets hooren overwaaien betreffende een akkoord Eden-Spaak; het is slechts den 21 Januari dat ze met zekerheid mocht vernemen, uit een antwoord van het Departement van Buitenlandsche Zaken aan Senator P. Struye (Vragen en Antwoorden, n° 8, bl. 175/76, vraag 5), dat het bewust akkoord van den 9 November 1944, aangevuld in November 1945 en September 1946, wel degelijk ten grondslag ligt van onze militaire verplichtingen in Duitschland.

De commissie heeft in den loop van haar reis in Duitschland een zekere bitterheid bij onze officieren kunnen vaststellen. Dit gevoelen was te wijten, eenerzijds aan de onduidelijkheid van hun verhoudingen tot de Milgov, anderzijds aan de ontoereikende bevoegdheden die aan onze militaire bevelvoering was toegekend geworden in den bezetten sector; ontoereikendheid die van aard was om haar waardigheid en haar gezag ten overstaan van de Deutsche bevolking in gevaar te brengen, en bij onze soldaten een gevoel van minderwaardigheid aan te kweeken. Dit zou ongetwijfeld niet het geval geweest zijn, ware de administratie in onzen sector ingericht geworden naar het model van de militaire bezetting; moest m.a.w. de militaire administratie aldaar toevertrouwd zijn geworden aan een corps Belgische ambtenaren, hiërarchisch gegroepeerd, waarvan de leiding onmiddellijk ondergeschikt ware gesteld geworden aan de centrale Britsche overheid.

De commissie meent te weten dat het departement zulk een formule voorstaat. Zij dringt aan opdat het niet zou aflaten, vooraleer zulk een oplossing, de eenige die met onze nationale waardigheid strookt en tevens van aard is om pijnlijke wrijvingen met onze bondgenooten te voorkomen, zou bereikt worden.

4. — *Krijgen wij het leger van ons streven, van onze politiek en van onze financiën?*

Men had in de laatste decennia ten onzent maar al te zeer vergeten dat slechts de goede burger zich in oorlogstijd tot een goed soldaat ontpopt. Het heeft er nu den schijn van, dat de militaire instanties, evengoed als de burgerlijke, ingezien hebben dat het noodzakelijk is dat de milicien een stevige staatsburgerlijke opvoeding zou genoten hebben, die slechts zou dienen verstevigd en vervolledigd te worden in het leger, met het oog op de edelmoedige aanvaarding van een strenge opleiding, die hem in staat moet stellen om zijn land en volk te vrijwaren tegen gevaren van buiten.

De commissie heeft in het bezette gebied kunnen vaststellen, dat in elke eenheid een keurig lokaal voor den opvoedkundigen dienst was ingericht geworden. Dit heeft nochtans haar scepticisme niet kunnen verdrijven; welke vruchten kan een opvoedkundige dienst in het leger af-

pêche une autre puissance moyenne de s'y installer, de nous envelopper et de nous couper de notre hinterland économique.

3. — *Fondement juridique de notre politique d'occupation.*

Depuis son retour, la commission avait perçu des échos au sujet d'un accord Eden-Spaak; ce n'est que le 22 janvier qu'elle a appris, par une réponse du département des Affaires Etrangères à M. le Sénateur P. Struye (Questions et Réponses, n° 8, pp. 175/76, question 5) que ledit accord du 9 novembre 1944, complété en novembre 1945 et septembre 1946, se trouve réellement à la base de nos obligations militaires en Allemagne.

Au cours de son voyage en Allemagne, la commission a pu constater qu'un certain sentiment d'amertume règne parmi nos officiers. Ce sentiment était dû, d'une part, au manque de précision en ce qui concerne la nature de leurs rapports avec le Milgov, et d'autre part, à l'insuffisance des pouvoirs dévolus à notre commandement militaire dans le secteur occupé, insuffisance qui était de nature à compromettre sa dignité et son autorité vis-à-vis de la population allemande et à développer un sentiment d'infériorité parmi nos soldats. Cela n'aurait certainement pas été le cas si, dans notre secteur, l'administration avait été organisée d'après le modèle de l'occupation militaire, en d'autres mots, si l'administration militaire y avait été confiée à un corps de fonctionnaires belges, groupés hiérarchiquement, dont la direction aurait été placée sous les ordres immédiats de l'autorité centrale britannique.

La commission croit savoir que le département est partisan d'une formule semblable. Elle insiste pour que celui-ci ne renonce pas à pareille solution, la seule qui cadre avec notre dignité nationale et qui, en même temps, est de nature à prévenir de pénibles frictions avec nos alliés.

4. — *Aurons-nous l'armée de nos aspirations, de notre politique et de nos finances?*

Dans les dernières décades, on avait dans notre pays trop facilement oublié que seul le bon citoyen se révèle bon soldat en temps de guerre. Il apparaît que les autorités militaires aussi bien que civiles ont réalisé la nécessité pour le milicien d'avoir reçu une solide éducation civique qui, à l'armée, devrait être simplement renforcée et complétée en vue de l'acceptation généreuse d'une sévère instruction qui doit le mettre à même de préserver le pays et le peuple contre les dangers de l'extérieur.

La commission a pu constater, dans notre secteur d'occupation, que chaque unité disposait d'un beau local réservé au service d'éducation. Cela n'a pu, toutefois, dissiper son scepticisme; quels fruits un service d'éducation peut-il produire à l'armée, aussi longtemps que

werpen zolang de staatsburgerlijke opvoeding in de onderwijsinstellingen verwaarloosd wordt? Welk vertrouwen kunnen de opvoedingsofficieren wekken, wanneer diezelfde officieren tevens met den inlichtingsdienst belast worden (D. M. van 27 Juli 1946, E. M., Sect. B. 111/0/6029)? Wat vermag zulk een dienst wanneer hem in het budget een karig bedrag van 1.000.000 frank toebedeeld wordt? Wat dan gezegd, indien de officier die belast wordt met den opvoedkundigen dienst, de taal van zijn manschappen niet machtig is, en zich van de lessen op een of ander onderofficier moet ontlasten?

De laatste opmerking leidt trouwens tot een andere, zeer belangrijke vaststelling: terwijl de verhouding van de Vlaamsche recruten tot de Waalsche er eene is van 8 tot 5, is de verhouding van de Vlaamsche tot de Waalsche officieren een omgekeerde.

Er bestaat, helaas! een wederzijdsch wantrouwen tuschen het leger en een te groot aantal Vlaamsche intellectuelen. Dit is door de geschiedenis verklaarbaar, maar het moet thans verdreven worden.

Buiten het leger zullen de onderwijsinstellingen uit Vlaanderen wijzen op het maatschappelijk en het nationaal belang van de loopbaan van officier.

In het leger zullen « de cultuurbetrachtingen van de Vlaamsche gemeenschap evenzeer als de Waalsche erkend en bevorderd worden als een essentieel bestanddeel van de gemeenschappelijke volks- en staatskracht ».

Het is eenzelfde bloed dat volk en leger moet voeden; de slagaders van het leven dienen van het eene naar het andere door te loopen.

*
**

Vele moeilijkheden met dewelke het bezettingsleger te kampen heeft, spruiten voort uit een groot tekort aan kaders, zoowel van officieren als van onderofficieren, en aan technici.

Hier dient hulde gebracht aan de waardigheid en de schroomvalligheid met dewelke de officieren de commissie gewezen hebben op hun benarden financiële toestand. Men mag gerust verzekeren, dat het een gehuwd officier onmogelijk is met zijn karige wedde een gezin te onderhouden en daarbij nog volgens zijn stand te leven. Ook zijn er vele officieren, onder de besten, idealistische jongeren uit den weerstand en de groep oorlogsvrijwilligers, die met een zwaar gemoed de wapenen verzaken, om in den burgerlijken sector een beroep te kiezen.

Zulk een toestand mag in een democratisch leger niet langer geduld worden, waar niet-gefortuneerde, talentvolle jonge mannen ook carrière moeten kunnen maken.

Nochtans is de schrale wedde niet de eenige uitleg voor het tekort aan officieren (dit tekort benadert nu de 50 p. c. !). Uit inlichtingen ingewonnen op het Departement blijkt immers dat de verdeling der officieren niet zeer rationeel is: thans zijn er ongeveer 6.000 officieren, waarvan 3800, bijgevolg meer dan de helft, in België:

l'éducation civique est négligée dans les établissements d'enseignement? Quelle confiance les officiers d'éducation peuvent-ils inspirer, si ces mêmes officiers sont chargés du service d'information (M. A. du 27 juillet 1946, L. S. Sect. B. 111/0/6029)? Quelle influence ce service peut-il avoir, lorsqu'on lui alloue dans le budget la maigre somme de 1.000.000 de francs? Que dire lorsque l'officier chargé du service d'éducation ne possède pas la langue de ses hommes et doit se décharger des leçons sur l'un ou l'autre de ses sous-officiers?

Cette dernière observation nous amène, d'ailleurs, à faire une autre constatation très importante: tandis que la proportion des recrues flamandes et wallonnes est de 8 à 5, celle des officiers flamands et wallons est en raison inverse.

Il existe, hélas, une méfiance réciproque entre l'armée et un trop grand nombre d'intellectuels flamands. Cela est historiquement explicable, mais il est temps de remédier à cet état de choses.

En dehors de l'armée, les établissements scolaires des Flandres appelleront l'attention de leurs élèves sur l'intérêt social et national de la carrière d'officier.

A l'armée, les « aspirations culturelles de la communauté flamande, tout autant que celles de la communauté wallonne, seront reconnues et favorisées comme un élément essentiel de la force populaire et nationale commune ».

Le même sang doit nourrir le peuple et l'armée, les artères de la vie doivent s'y confondre.

*
**

Nombre de difficultés, avec lesquelles l'armée d'occupation est aux prises, résultent de la pauvreté des cadres, tant d'officiers que de sous-officiers et du manque de techniciens.

Ici, il faut rendre hommage à la dignité et aux scrupules, avec lesquels les officiers ont attiré l'attention de la commission sur leur situation financière pénible. On peut affirmer, sans exagération, qu'il est impossible pour un officier marié d'entretenir sa famille et de tenir son rang avec son traitement modeste. Aussi beaucoup d'officiers, et des meilleurs, jeunes idéalistes sortis de la résistance et des rangs des volontaires de guerre, abandonnent l'armée, le cœur serré, pour chercher un emploi dans le secteur civil.

Une telle situation ne peut être tolérée plus longtemps dans une armée démocratique où des jeunes gens non fortunés mais pleins de talent doivent aussi pouvoir faire carrière.

Le traitement modeste n'est toutefois pas l'unique explication du manque d'officiers (ce déficit approche actuellement des 50 p. c. !). Il résulte, en effet, des renseignements fournis par le Département, que la répartition des officiers est peu rationnelle: le nombre des officiers s'élève actuellement à environ 6.000, dont plus de la moitié, 3.800, se trouvent en Belgique:

1. In het Ministerie van Landsverdediging ...	370
2. In de economische eenheden ...	500
(waarvan 100 in Duitschland)	

3. In verschillende diensten :

a) leeraars en instructeurs in scholen en instructiecentra ...	1.036
b) leerlingen in scholen en instructiecentra ...	536
c) in de administratieve en technische diensten ...	1.587

Wellicht zouden minder officieren (succesvolle) pogingen aanwenden om in België te blijven, moest er met snelheid en krachtadigheid gezorgd worden voor logies voor hun families in Duitschland. Men mag toch niet vergeten dat vele officieren tijdens den oorlog aan alle familieleden onttrokken zijn gebleven.

Enkele leden van de commissie hebben zich eveneens afgevraagd, of de oppensioenstellingen wel op een rationeel wijze werden doorgevoerd. De officieren van rijpen leeftijd hadden wellicht nog goede diensten kunnen bewijzen in de militaire administratie, die nu jonge officieren opvoert, wier aangewezen plaats in het bezettingsleger open blijft.

De nood aan *onderofficieren* bleek in het bezettingsleger, en daar niet alleen! nog grooter te zijn dan de nood aan officieren. Velen hebben reeds het leger verlaten, de besten staan op het punt om ze te volgen, indien niet zeer vlug in de verbetering van hun stoffelijken toestand wordt voorzien.

Ter illustratie volgt hier het budget van een eerste-sergeant die 11 jaar dienst totaliseert, waarvan de laatste twee als dienstdoend sergeant-majoor; bedoelde *onderofficier* is gehuwd en heeft één kind ten laste :

Wedde ...	fr. 3.335	
B. G. vergoeding ...	240	
Huispacht ...		425
Gas en electriciteit ...		± 150
Steenkolen ...		212
Bijdrage ziekenkas ...		60
Eigen menage in Duitschland ...		625
Zakgeld (waarvan 140 frank voor kantien-cigaretten) ...		300
	3.575	1.772
Blijft ... fr.		1.803

waarvan vrouw en kind één maand lang zouden moeten leven en tevens in de vernieuwing zouden moeten voorzien van hun kleeën, linnen en schoeisel. Indien de familie van dien *onderofficier* zich in Duitschland gaat vestigen, zal per dag zooveel maal fr. 21,05 van zijn wedde afgehouden worden als er leden zijn in zijn gezin, verhoogd met een Duitse hulp! De *onderofficieren* dringen dan ook aan opdat, ofwel de « menage » afgeschaft worde, ofwel de vergoeding met de « menage » gelijkgesteld worde.

1. Au Ministère de la Défense Nationale ...	370
2. Dans les unités économiques ...	500
(dont 100 en Allemagne)	

3. Dans différents services :

a) professeurs et instructeurs dans écoles et centres d'instruction ...	1.036
b) élèves dans écoles et centres d'instruction ...	536
c) dans les services administratifs et techniques ...	1.587

Peut-être moins d'officiers s'efforceraient-ils (avec succès) de rester en Belgique, si l'on apportait plus de rapidité et plus d'énergie à organiser le logement de leurs familles en Allemagne. On ne peut oublier que nombre d'entre eux ont été privés de toute vie familiale pendant la guerre.

Quelques membres de la commission se sont demandé, également, si les mises à la pension ont réellement été effectuées d'une manière rationnelle. Les officiers plus âgés auraient peut-être pu rendre encore de bons services dans l'administration militaire, qui exige actuellement de jeunes officiers dont la place à l'armée d'occupation reste vacante.

La pénurie de *sous-officiers* apparaît dans l'armée d'occupation — et non seulement là — plus grave encore que le manque d'officiers. De nombreux *sous-officiers* ont déjà quitté l'armée, les meilleurs les suivront bientôt, si une amélioration n'est pas apportée au plus tôt à leur situation matérielle.

A titre d'illustration, on trouvera ci-dessous le budget d'un premier-sergent, totalisant 11 années de service, dont les deux dernières comme sergent-major ff.; ce *sous-officier* est marié et a un enfant à charge :

Traitement ...	fr. 3.335	
Indemnité extraordinaire ...	240	
Loyer ...		425
Gaz et électricité ...		± 150
Charbon ...		212
Cotisation mutualité ...		60
Ménage personnel en Allemagne ...		625
Argent de poche (dont 140 francs pour cigarettes de cantine) ...		300
	3.575	1.772
Reste ... fr.		1.803

avec quoi la femme et l'enfant devraient vivre pendant un mois et pourvoir, en outre, au remplacement de leurs vêtements, linge et chaussures. Au cas où la famille d'un *sous-officier* s'établit en Allemagne, il sera déduit de son traitement autant de fois fr. 21,05 qu'il y a de membres dans sa famille, augmentée d'une aide allemande! Les *sous-officiers* insistent donc afin que le ménage soit supprimé ou bien que l'indemnité de ménage soit portée au même taux.

De toestand van de oorlogsvrijwilligers is dan nog bedenkelijker; zij moeten vrede nemen met een dagelijksche vergoeding van 46 frank waarvan elken dag de « ménage », d.i. fr. 21,05, afgehouden wordt.

Het probleem van de *geschoolde arbeiders* (chauffeurs, mecaniciens, enz...) is bijna niet op te lossen. Het is te begrijpen, dat het leger aan de geschoolde arbeiders geen loonen kan uitkeeren die gelijkstaan met die uit de nijverheid. Dit neemt niet weg, dat men de oplossing den rug toe keert, wanneer men voortgaat die menschen een hongerloon uit te betalen.

Sinds de terugkomst van de commissie werd er, bij Besluit van den Regent n° 3420 dd. 16 Januari 1947, verholpen in den toestand van de militairen in dienst bij het bezettingsleger, door de toekenning van *vergoedingen*.

Dat is goed, doch niet voldoende om vooruitziende jongeren van de militaire loopbaan niet af te schrikken. Het zijn de *wedden* die zouden moeten aangepast worden.

De commissie spreekt de hoop uit dat de minister dat probleem binnen afzienbaren tijd zal aandurven.

En de *soldaten*? De commissie heeft ter plaatse een nauwkeurig onderzoek ingesteld naar hun stoffelijke en zedelijke levensvoorwaarden. Zij werden zelf ondervraagd over hun huisvesting, beduitrusting, kleeding, voeding, verstrooiing — over hun opleiding, den aard van hun betrekkingen met hun oversten, hun gezondheidstoestand en de frekwentie van hun verlof.

Laten we maar onmiddellijk verklaren, dat de commissie over het algemeen een gunstigen indruk heeft opgedaan wat betreft de conditie van de soldaten en de wijze op dewelke zij behandeld worden — ten minste door de militaire instanties.

In België zou het onmogelijk zijn onze jongens zoo goed te logeeren als in de rationeel ontworpen, stevig gebouwde en schilderachtig gelegen kazernes van wijlen het derde Reich. De centrale verwarming liet er niet te wenschen over, in zoover die gebouwen bezet waren door de sterkte aan manschappen voor dewelke ze waren ontworpen.

De soldaten zelf hebben niet geklaagd over de beduitrusting, alhoewel bepaalde leden van de commissie opmerkten dat ze op stroozakken en houten britsen moesten slapen. Zij hadden ook dekens genoeg. Maar de meubilerings was zeer summier: o.m. een volledig gebrek aan kasten, te weinig zitsels en tafels.

De soldaten zijn in 't geheel niet ingenomen met hun kleedij: slechts één mantel en één battle-dress, die zoowel voor het oefenen als voor het uitgaan dienen moeten; daarbij één linnen overall; genoeg wollen ondergoed, maar gebrek aan goede schoenen en beenstukken. Het vuil linnen, de te herstellen kleederen en de versleten schoenen blijven te lang weg, en komen dan nog meestal slecht gewasschen of zorgeloos vermaakt terug. De wasscherijen en herstellingsplaatsen dienen bijgevolg beter ingericht en misschien vermenigvuldigd te worden.

De voeding is goed en de gerechten worden met zorg voorbereid. Maar de hoeveelheden zijn te klein en, vol-

La situation des volontaires de guerre est encore plus critique: ils doivent se contenter d'une indemnité journalière de 46 francs, dont on déduit chaque jour le ménage, soit fr. 21,05.

Le problème des *ouvriers qualifiés* (chauffeurs, mécaniciens, etc...) est presque insoluble. Il se conçoit que l'armée ne puisse payer aux ouvriers qualifiés des salaires correspondant à ceux de l'industrie. Il n'en est pas moins vrai que l'on s'écarter de la solution en continuant à payer à ces ouvriers des salaires de famine.

Depuis le retour de la Commission, un arrêté du Régent n° 3420, du 16 janvier 1947, a remédié à la situation des militaires de l'armée d'occupation, par l'octroi d'*indemnités*.

C'est quelque chose mais c'est insuffisant pour amener les jeunes gens prévoyants à choisir la carrière militaire. Ce sont les *traitements* qui devraient être adaptés.

La Commission exprime l'espoir que le Ministre s'attachera à ce problème d'ici peu.

Et les *soldats*? La commission a fait une enquête approfondie sur place au sujet de leurs conditions de vie matérielles et morales: Ils ont été questionnés personnellement au sujet de leurs logement, couchage, habillement, nourriture, loisirs, instruction, la nature de leurs rapports avec leurs supérieurs, leur santé et la fréquence de leurs congés.

Disons immédiatement que la commission a été, en général, favorablement impressionnée par la condition des soldats et par la façon dont ils sont traités — du moins par les instances militaires.

En Belgique, il aurait été impossible de loger nos troupes aussi convenablement que dans les casernes rationnellement conçues, solidement construites et situées dans un cadre pittoresque, de l'ancien troisième Reich. Le chauffage central n'y laisse pas à désirer, pour autant que ces bâtiments soient occupés par un effectif de troupes pour lequel ils ont été conçus.

Les soldats eux-mêmes ne se plaignent pas du couchage, bien que certains membres de la commission aient remarqué qu'ils couchent sur une paille et sur des châlits en bois. Ils disposent de couvertures en suffisance, mais le mobilier est très sommaire: il y a notamment un manque absolu d'armoires et trop peu de sièges et de tables.

Les soldats ne sont pas très satisfaits de leur habillement: ils ne reçoivent, le plus souvent, qu'une seule tenue qui doit servir aussi bien pour l'exercice que pour la sortie; ils disposent en outre d'un overall en toile, d'un nombre suffisant de sous-vêtements en laine, mais il y a trop peu de bonnes chaussures et jambières. Le linge sale, les vêtements à réparer et les chaussures usées reviennent souvent mal lavés ou mal réparés et après un trop long délai. Les buanderies et les ateliers de réparations doivent, par conséquent, être mieux organisés et peut-être multipliés.

La nourriture est bonne et les repas sont préparés avec soin. Cependant les rations sont insuffisantes et, de

gens de geneesheeren, zouden ze, vooral gedurende het Winterseizoen, aangevuld moeten worden. Meer afwisseling zou niet versmaad worden.

Met genoegen heeft de commissie dan ook vernomen door de Algemeene Orders (aflevering van den 24e Januari 1947) dat het departement, in gemeenschappelijk overleg met het Ministerie van Economische Zaken, maatregelen heeft getroffen voor de verzending van collis aan de troepen die gelegerd zijn in bezet Duitschland.

Het zijn vooral Welfare en Belaac waaraan de zorg voor de verstrooïing van de soldaten wordt opgedragen; de veelvuldige initiatieven die uitgaan van de aalmoezeniers en — in den ondersector van de 1re D. I. vooral — van de corpsoversten, dienen eveneens met dankbaarheid en lof vermeld. Het is nochtans moeilijk geweest zich een volledig beeld te vormen van de inrichting van den vrijen tijd van onze soldaten, daar ze nog maar in een beginstadium verkeerde. Mocht die vlug opschieten! want anders zouden de soldaten zich, vervelensbeu, tot de Deutsche bevolking wenden, met al de gevaren — waarover verder — die zulke betrekkingen meeslepen.

Over het verlot zijn de meeningen in Duitschland verdeeld. De soldaten verlangen natuurlijk zeer dikwijls naar huis te kunnen gaan. De aalmoezeniers, over hun zedelijk welzijn bezorgd, en de geneesheeren over hun gezondheid ongerust, wenschen hun eveneens hetzelfde toe. De officieren daarentegen, die den last dragen van de militaire opleiding binnen een kort tijdsbestek, wenschen niet dat de perioden van verlof elkander te snel zouden opvolgen. Het komt er, naar onze meening op aan, met die verschillende standpunten rekening te houden en de fouten in beide richtingen begaan in 1918-1940 te vermijden.

Dit probleem dient des te rijpelijk overwogen, daar het zal gesteld blijven, zelfs wanneer wij de bezetting van Duitschland achter den rug zullen hebben. Iedereen weet immers, dat de recruten voortaan, na een psychotechnisch onderzoek, ingelijfd worden bij het wapen waarvoor zij het best geschikt zijn.

De verwijdering van huis, een gemis aan genietbaar vermaak — Fransche vertooningen voor Vlaamsche eenheden zijn wel niet zeer genietbaar — en een onvoldoende voorbereiding op den strijd van het leven, lijken wel de uitleg te zijn voor de tamelijk groote verspreiding van de geslachtsziekten: 1 ‰ en per week, hetzij een veel geringere dan bij onze bondgenooten, doch een grootere dan bij ons bezettingsleger na 1918. In den loop van het debat zal een geneesheer, lid van de commissie, met bevoegdheid over dit punt uitweiden.

Er blijven nog twee punten over, die betrekking hebben op den toestand onzer soldaten, en voor dewelke de commissie een groote belangstelling aan den dag heeft gelegd, t. w. de eigenlijke opleiding en de betrekkingen met de oversten.

De commissie heeft vernomen, dat al de recruten aan een voorafgaand psychotechnisch onderzoek onderworpen worden. Op grond van de aldus gedane schifting worden zij allen, zonder onderscheid, naar een primair instructiecentrum verwezen; vervolgens naar onderscheiden

l'avis des médecins, il y aurait lieu de les augmenter, surtout en hiver. Un peu plus de diversité dans les menus serait bien venue.

La Commission a appris avec satisfaction par les Ordres généraux (fascicule du 24 janvier 1947) que le Département, d'accord avec le Ministère des Affaires Économiques, a pris des mesures en vue de l'envoi de colis aux troupes cantonnées en Allemagne occupée.

Ce sont surtout le Welfare et le Belaac qui ont été chargés des loisirs des soldats; les multiples initiatives émanant des aumôniers et — dans les sous-secteur de la 1re Division — des commandants de corps méritent des louanges et de la reconnaissance. Cependant, il a été difficile de se faire une idée complète de l'organisation des loisirs de nos soldats, celle-ci se trouvant toujours dans un stade initial. Puisse-t-on faire vite dans ce domaine, de crainte de voir les soldats, poussés par l'ennui, se tourner vers la population allemande, avec tous les dangers — dont nous parlerons plus loin — qui résultent de ces rapports.

En ce qui concerne le congé, les opinions en Allemagne sont partagées. Les soldats désirent évidemment retourner très souvent chez eux. Les aumôniers, soucieux de leur bien-être moral, et les médecins, préoccupés de leur santé, le souhaitent également. Par contre, étant chargés de l'instruction militaire en un temps limité, les officiers souhaitent que les périodes de congé ne se suivent pas trop rapidement. Nous estimons qu'il y a lieu de tenir compte de ces différents points de vue en évitant les fautes qui ont été commises dans les deux sens en 1918-1940.

Ce problème mérite d'être étudié avec d'autant plus de soin qu'il restera posé, même lorsque l'occupation de l'Allemagne sera terminée. On sait, en effet, que les recrues, après un examen psychotechnique, seront dorénavant incorporées dans l'unité qui correspond le mieux à leurs aptitudes.

L'éloignement de la famille, le manque de loisirs appropriés — des représentations en français sont-elles appropriées à des unités flamandes? — et une préparation insuffisante à la lutte pour la vie, expliquent peut-être la grande propagation des maladies vénériennes: 1 ‰ par semaine, pourcentage moins élevé que parmi nos alliés, mais plus élevé que dans notre armée d'occupation de 1918. Au cours du débat, un médecin, membre de la commission, traitera de cette question en connaissance de cause.

Il reste encore deux points ayant trait à la situation de nos soldats et auxquels la commission a témoigné beaucoup d'intérêt, à savoir l'instruction proprement dite et les relations avec les supérieurs.

La commission a appris que toutes les recrues sont soumises préalablement à un examen psychotechnique. Sur la base de la sélection ainsi opérée, elles sont toutes dirigées, sans exception aucune, vers un centre d'instruction primaire; ensuite, vers différents centres d'instruction

secundaire, instructie-centra waar zij — naar gelang van het wapen — tien of achttien weken zullen verblijven, om eindelijk bij een eenheid ingelijfd te worden. De leden van de commissie hebben een trainingsoefening bij de Ardennesche Jagers bijgewoond. Daar hebben ze kunnen vaststellen, hoe degelijk de huidige methodes zijn. Jammer genoeg dat zij geen soldaten van andere wapens op het terrein aan het werk hebben kunnen zien.

Het is voor de commissie vooral zeer verheugend geweest, vanwege de officieren een sterken wil tot toenaadering tot hun manschappen vast te stellen. Dientengevolge stijgt de goede wil bij den soldaat, die zich behandeld voelt als een persoon, en als dusdanig, in zijn geheelheid, betrokken wordt bij zijn taak. Die nieuwe gezindheid is voor een deel wel toe te schrijven aan de nabijheid van den oorlog, en den geest van kameraadschap die bestaan heeft in de gevangenenkampen en in de vuurlinie; voor een ander deel aan den invloed van de Engelsche en Amerikaansche methodes. De oprichting van een psychotechnisch centrum, de aandacht die gewijd wordt aan de opvoeding, alsook het feit dat de officieren betrokken worden bij de inrichting van den vrijen tijd, zullen ontegensprekelijk een gezindheid bestendigen die in éénklank is, zoowel met de huidige sociale opvattingen, als met de traditioneele strevingen van ons volk.

Alle middelen dienen verder aangewend om de soldateske allures die ons volk tegen de borst stuiten, uit het leger te bannen. Slagen wij daarin, dan zullen vele vooroordeelen tegen het leger verzwinden.

***

De toestand van de bewapening, lichte en zware, en van het vervoermaterieel.

Volgens de verklaringen van de officieren valt er niet veel te zeggen van de lichte wapens, het zijn dezelfde als die van het Engelsch leger; zij zijn nochtans minder goed dan de lichte wapens van ons leger in 1940. Er werd algemeen geklaagd, en over een gebrek aan wisselstukken, en over de traagheid met dewelke de herstellingen worden uitgevoerd. Aan bepaalde lichte wapens ontbreken nog onderdeelen die door de Engelschen niet geleverd werden.

Het veldgeschut is wel het beste wapen dat wij thans bezitten; het is niet te voorzien dat betere modellen binnen afzienbaren tijd in de verbonden legers in gebruik zullen genomen worden. Ongelukkig zijn de daarbij geleverde motorwagens zoover versleten dat de verplaatsingsmogelijkheid van dit wapen nul is.

Onze lichte gepantserde wagens — o. m. de Matadors — en het antitankgeschut zijn in het Engelsch leger gedeclasseerd. Dat is goed materieel voor de opleiding, het zou niet deugen voor den oorlog. Men zal dan ook in hun vervanging moeten voorzien. Geregeld staan de helft van de voertuigen van allerlei aard in de werkhuizen om hersteld te worden; hier is men, bij gebrek aan geschoolde werkrachten, verplicht, tegen het reglement in, Duitschers aan het werk te stellen. Daar er eveneens een volledig gebrek

secondaires, où — suivant l'arme — elles séjourneront pendant dix à dix-huit semaines, pour être finalement incorporées dans une unité. Les membres de la commission ont assisté à un exercice d'entraînement chez les Chasseurs Ardennais. Ils ont pu y constater la qualité des méthodes actuelles. Il est cependant regrettable qu'ils n'ont pu voir opérer sur le terrain des soldats appartenant à d'autres armes.

La commission a surtout constaté avec grand plaisir que les officiers témoignent d'une ferme volonté de rapprochement avec leurs hommes. De ce fait, la bonne volonté augmente chez le soldat, qui se sent traité comme une personne et, comme telle, intéressée entièrement à sa tâche. Ce nouvel état d'esprit est attribuable, d'une part, à la proximité de la guerre et à l'esprit de camaraderie qui a existé dans les camps et dans la ligne du feu et, d'autre part, à l'influence des méthodes anglaises et américaines. La création d'un centre psychotechnique, l'intérêt consacré à l'éducation, ainsi que l'intervention des officiers dans l'organisation des loisirs, contribueront incontestablement à maintenir un état d'esprit en harmonie, tant avec les conceptions sociales actuelles, qu'avec les aspirations traditionnelles de notre peuple.

Il faut continuer à mettre en œuvre tous les moyens en vue de bannir de l'armée les allures soldatesques qui, sans être militaires, heurtent le sentiment de la population. Si nous réussissons dans cette voie, beaucoup de préjugés à l'égard de l'armée s'évanouiront.

***

Etat de l'armement léger et lourd, ainsi que du matériel de transport.

D'après les déclarations des officiers, il n'y a pas grand' chose à dire des armes légères; ce sont les mêmes que celles de l'armée anglaise; elles sont cependant moins bonnes que celles de notre armée de 1940. L'on se plaint, en général, et du manque de pièces de rechange et du retard avec lequel les réparations sont effectuées. Certaines armes légères manquent encore d'accessoires dont la fourniture n'a pas été faite par les Anglais.

L'artillerie de campagne est bien la meilleure arme actuellement en notre possession; il n'y a pas lieu de prévoir que, dans un temps prochain, de meilleurs modèles seront utilisés dans les armées alliées. Malheureusement, les tracteurs fournis en même temps sont tellement usés que les possibilités de déplacement de cette arme sont nulles.

Nos chars blindés légers — notamment les Matadors — et l'artillerie antichars sont déclassés dans l'armée anglaise. Ce matériel convient pour l'instruction; il ne conviendrait pas pour la guerre. Par conséquent, il faudra pourvoir à leur remplacement. Régulièrement, la moitié des véhicules de toutes sortes se trouve dans les ateliers de réparations; là on se voit contraint, faute de main-d'œuvre spécialisée, et à l'encontre du règlement, à recourir aux services des Allemands. Comme les pièces de rechange aussi font entiè-

is aan wisselstukken, zijn de officieren verplicht wisselstukken te laten maken tegen afgifte van een deel van hun rantsoencigaretten! De officieren van het departement verklaarden wel, dat een groote stock wisselstukken op komst was, hetgeen de officieren uit het bezet gebied sceptisch deed glimlachen; maar dat zou nog geen blijvende hulp in den huidige nood beteekenen. Inderdaad, daar de wapenen, van het type dat wij bezitten, in Engeland niet meer vervaardigd worden, is het te vreezen dat wij binnen afzienbaren tijd aan geen wisselstukken meer zullen geraken.

De officieren klaagden ook over de schaarschte aan oefenpatronen. Dit stelt ze in de onmogelijkheid hun soldaten op den effectieven strijd voor te bereiden.

De eigenlijke vervoermiddelen zijn schaarsch — bij zover dat men verplicht is de ambulantiemotors aan te wenden als postwagens! Daarbij zijn ze nog versleten. En dan is het weer hetzelfde: geen wisselstukken en te weinig mechanici. Dit beteekent ook veel ongevallen.

Algemeen Besluit.

Indien wij in Duitschland slechts een bezettingspolitiek voeren, dan kunnen onze effectieven ongetwijfeld nog gereduceerd worden.

Indien wij tevens een tactisch, een diplomatiek en een economisch doel nastreven, dan is ons leger zeker niet te groot. Maar het is te ver in Duitschland vooruitgeschoven. Een breedere opstelling, langs den Rijn en dichter bij onze grenzen zou moeten nagestreefd worden.

Willen wij meer dan een paradeleger, willen wij dat de diensttijd bijdrage tot de staatsburgerlijke opvoeding van de jeugd, dan is het hoog tijd dat de wedden van de officieren en onderofficieren opgevoerd worden.

Het meest zorgwekkend verschijnsel is wel het gebrek aan Vlaamsche officieren. Dit staat de lofwaardige pogingen tot toenadering tusschen de ondergeschikten en de oversten zeer in den weg, en belet het ontstaan van een nieuwe nationale synthese. De hoogste inspanning dient bij gevolg van het departement en de regeering geleverd, om dat tekort te verhelpen.

Over het algemeen mag de physische en morele toestand van de soldaten bevredigend genoemd worden. Alleen laten de kleeding (verschoon) en de voeding (wat de hoeveelheid betreft) nog te wenschen over.

De bestrijding van de venerische ziekten zou, om doeltreffend te zijn, moeten gecoördineerd worden met haar bestrijding door de Engelschen. Een uitbreiding en een betere aanpassing van verstrooiing, die de beste voorbehoedsmiddelen zijn, waren ten eerste gewenscht.

Het is begrijpelijk dat thans geen aanzienlijke bedragen worden uitgegeven voor moderne wapens, die zeer vlug zouden verouderd zijn. De voorhanden zijnde wapenen kunnen volstaan voor de opleiding van de soldaten en de vorming van het kader. Het is nochtans niet aannemelijk dat het gebrek aan wisselstukken officieren voor de

remement défaut, les officiers sont obligés de faire fabriquer des pièces de rechange contre remise d'une partie de leur ration de cigarettes! Les officiers du département ont cependant annoncé l'envoi d'un grand stock de pièces de rechange, ce qui fit sourire les officiers de la zone occupée de façon plutôt sceptique. Il n'en résulterait d'ailleurs aucune aide durable dans la détresse actuelle. En effet, étant donné que les armes du type que nous possédons ne sont plus fabriquées en Angleterre, il est à craindre que, dans un avenir prochain, nous ne parvenions plus à nous procurer des pièces de rechange.

Les officiers se sont également plaints de la pénurie de munitions d'exercice. Ils se trouvent, de ce fait, dans l'impossibilité de préparer leurs hommes au combat.

Les véritables moyens de transport sont rares — à tel point que l'on est contraint d'utiliser des voitures d'ambulance comme voitures postales! De plus, ils sont usés. Et alors se présente de nouveau la même situation: pas de pièces de rechange et trop peu de mécaniciens. Cela entraîne de nombreux accidents.

Conclusions générales.

Si nous nous bornons, en Allemagne, à une politique d'occupation, nos effectifs peuvent sans doute encore être réduits.

Si nous poursuivons, simultanément, des buts tactiques, diplomatiques et économiques, notre armée n'est certainement pas trop importante. Mais elle se trouve trop avancée en Allemagne et il faudrait arriver à une mise en position le long du Rhin et plus près de nos frontières.

Si nous désirons plus qu'une armée de parade, si nous voulons voir contribuer le temps de service à l'éducation civique de la jeunesse, il est grand temps d'augmenter les traitements des officiers et des sous-officiers.

Le phénomène le plus inquiétant est certainement le manque d'officiers flamands. Ceci entrave beaucoup les louables tentatives de rapprochement entre les subordonnés et leurs chefs, et empêche la réalisation d'une nouvelle synthèse nationale. Le plus grand effort doit donc être exigé du Département et du Gouvernement en vue de remédier à cette carence.

En général, la situation physique et morale des soldats peut être qualifiée de satisfaisante. Seuls laissent encore à désirer l'habillement (linge de rechange) et l'alimentation (quant à la quantité).

Pour être efficace, la lutte contre les maladies vénériennes devrait être coordonnée avec celle menée par les Anglais. L'augmentation et une meilleure adaptation des loisirs, qui constituent le meilleur moyen préventif, seraient des plus désirables.

Il se conçoit qu'on ne consacre pas, à l'heure actuelle, des sommes importantes à l'acquisition d'armes modernes, qui seraient très vite démodées. Les armes existantes peuvent suffire pour l'instruction des soldats et la formation des cadres. Il n'est cependant pas admissible que le manque de pièces de rechange ait acculé des officiers à

noodzakelijkheid heeft geplaatst er op eigen kosten te laten vervaardigen; het is evenzoo niet aannemelijk, dat er beroep is moeten gedaan worden op Duitsche technici omdat onze werkplaatsen niet behoorlijk waren ingericht.

Wij meenen ook de speciale aandacht van het departement te moeten opvorderen voor den erbarmelijken toestand van ons vervoermaterieel.

De commissie beseft ten volle dat het een reuzentaak is, een leger in te richten volgens de nieuwe principes; dit met de geringe middelen over dewelke België beschikt. Zij hoopt door haar onbevangen kritiek het hare bij te dragen tot het welslagen van die grootsche taak.

II. — Verslag over de Begrooting.

Bij den aanvang van de discussie over de begrooting, enkele weken na de reis in Duitschland, hebben verschillende leden een prejudicieele vraag gesteld: is het wel redelijk uitgaven te doen voor de landsverdediging, wanneer de tactiek en de bewapening zoodanig aan het evolueeren zijn, dat niemand zeggen kan hoe het leger van morgen er zal moeten uitzien? Is het niet des te meer onredelijk, zulke uitgaven te doen, terwijl het land al tastend zijn buitenlandsche politiek zoekt te bepalen?

Op gevaar af te gaan grasduinen in het jachtgebied van de gemengde militaire commissie, zijn wij onze militaire inspanning gaan vergelijken met die van de overige naties. Aldus hebben wij vastgesteld, dat ons land, vergelijkender- en verhoudingsgewijze, veel meer bij hen ten achter stond (cfr. bijlage II).

Inderdaad de begrooting (gewone en buitengewone) van landsverdediging bedraagt 5.140.262.900 frank terwijl het nationaal inkomen 155 tot 170 milliard frank belooft, en de gezamenlijke staatsuitgaven circa 50 milliard frank.

Het bedrag van het volksinkomen hebben wij op de volgende wijze berekend. Vóór den oorlog, in de jaren 1937, 1938 en 1939, beliep het ongeveer 60 milliard per jaar. Daar wij nu geen cijfers bezitten, moeten wij een ruwe schatting maken: productie bereikt nagenoeg 80 % van de vooroorlogische, terwijl de prijzen en inkomsten

$$\text{tegen } 3 \text{ en } 3,5 \text{ liggen. Welnu } \frac{60 \times 80}{100} = 48 \text{ mill. ; } 48 \times 3 = 144 \text{ of } 48 \times 3,5 = 168.$$

België betaalt dus een premie van 3,1 % van het volksinkomen, of van 10 % van het totaal der uitgaven om zijn veiligheid en zelfstandigheid te verzekeren.

**

Hoe worden nu de gelden, bestemd voor de landsverdediging, besteed?

Zooals wij hierboven reeds geschreven hebben, wordt geen modern materieel aangekocht; dit omwille van de evolutiecrisis die de bewapening en de tactiek thans doormaken, doch vooral omdat wij nog in de volkomen

en faire fabriquer à leurs frais; il est également inadmissible que l'on ait dû faire appel à des techniciens allemands parce que nos ateliers n'étaient pas convenablement organisés.

Nous estimons également devoir attirer l'attention spéciale du département sur la situation lamentable de notre matériel roulant.

La Commission se rend parfaitement compte que c'est une tâche gigantesque que d'organiser une armée sur la base des principes nouveaux, avec les moyens financiers réduits dont dispose la Belgique. Elle espère contribuer, par ses critiques pleines de franchise, à la réussite de cette tâche grandiose.

II. — Rapport sur le Budget.

En abordant la discussion du budget, quelques semaines après le voyage en Allemagne, plusieurs membres ont posé la question préjudicielle de savoir s'il est bien sage de faire des dépenses pour la défense nationale, alors que la tactique et l'armement subissent une telle évolution qu'il n'est pas possible de prévoir l'aspect de l'armée de demain. N'est-il pas d'autant moins raisonnable de faire ces dépenses, lorsque le pays cherche à tâtons à fixer sa politique étrangère?

Sous peine d'empiéter sur le domaine de la commission militaire mixte, nous avons comparé notre effort militaire avec celui des autres nations. Nous avons pu constater que notre pays, toutes proportions gardées, a été plutôt distancé par celles-ci (cfr. annexe II).

En effet, le budget (ordinaire et extraordinaire) de la Défense Nationale s'élève à 5.140.262.900 francs, alors que le revenu national est de 155 à 170 milliards de francs et le total des dépenses de l'Etat d'environ 50 milliards de francs.

Nous avons calculé le montant du revenu national comme suit: avant la guerre, au cours des années 1937, 1938 et 1939, il s'élevait à environ 60 milliards par an. Ne disposant pas de chiffres, actuellement, nous avons dû faire une évaluation approximative. La production atteint presque 80 % de celle d'avant-guerre, alors que les prix et les revenus sont respectivement aux indices 3 et 3,5. Or,

$$\frac{60 \times 80}{100} = 48 \text{ milliards; } 48 \times 3 = 144 \text{ et } 48 \times 3,5 = 168 \text{ milliards.}$$

La Belgique paye donc une prime de 3,1 % du revenu national ou de 10 % des dépenses totales pour assurer sa sécurité et son indépendance.

**

Quelle est, à présent, l'affectation des crédits destinés à la défense nationale?

Ainsi qu'il a été dit plus haut, on n'achète plus de matériel moderne par suite de la crise évolutive de l'armement et de la tactique, mais surtout parce que nous nous trouvons dans une complète incertitude au sujet de nos

onzekerheid verkeerden, wat betreft onze buitenlandse verplichtingen, dienvolgens ook van de opdracht die ons leger zal moeten vervullen en van het verband waarin het zal komen te staan.

Het is dan ook begrijpelijk, dat de gelden voornamelijk zullen besteed worden aan het kernstuk van elk leger d.i. aan den staf en aan het kader, die zoodanig moeten uitgebouwd worden, dat er naderhand zooveel divisies en zooveel gespecialiseerde afdeelingen kunnen uit getrokken worden als noodig zal blijken.

Zeër logisch gaan dan ook de 3/5 ongeveer van de begroting naar de armature, naar het kader en den staf van het leger. De organieke diensten worden volledig uitgebouwd (Bijlage III); terwijl het kader, wanneer het rationeel plan zal uitgewerkt zijn, er ongeveer als volgt zal uitzien:

5.300 officieren,
12.000 onderofficieren,
8.000 vrijwilligers,
7.000 specialisten,
200 plantons,
800 kandidaten-gegradueerden,
2.000 burgerlijke ambtenaren,
5.000 arbeiders.

**

1. — *Het Militair Vliegwezen.*

Betreffende één punt bestaat nu reeds zekerheid; steeds zal het België, voornamelijk om financiële redenen, onmogelijk zijn een eigen luchtmacht te bezitten.

In vredetijd zal ons vliegwezen, zooals dit nu reeds het geval is, hoofdzakelijk bestaan uit twee escadrilles. In oorlogstijd, dienen onze manschappen en toestellen ingeschakeld te worden bij het luchtleger van onze bondgenooten of van de O. V. N.

De Commissie vraagt zich dan ook af door welke megalomanie de inrichters van ons vliegwezen werden aangetast.

Een « Algemeene Inspectie van het Vliegwezen » werd in het leven geroepen; zij bestaat uit één generaal of hooger officier, één hooger officier-adjunct, één adjudant secretaris en één soldaat-planton.

Bij het bestudeeren van het budget is het niet mogelijk uit te maken hoeveel generaals, kolonels en luitenant-kolonels het vliegwezen tellen zal. Nochtans hebben wij den indruk opgedaan, dat 6 generaals aan het vliegwezen, tegen 18 aan het landleger, toebedeeld worden.

De samentelling van de bezoldigde effectieven van het leger (blz. 30 en 32) geeft den volgende uitslag:

Landleger: 25.952 bezoldigde gegradueerden en soldaten.

Vliegwezen: 4.426 bezoldigde gegradueerden en soldaten.

Hetzij, bijgevolg, voor het vliegwezen 14 % van de effectieven van het landleger! Daarbij komt nog, dat de effectieven van de gegradueerden uit het vliegwezen 10 %

obligations étrangères et, par conséquent, de la mission que notre armée devra remplir et de la position qu'elle occupera.

Il est normal, dès lors, d'affecter principalement ces crédits à ce qui constitue l'armature de chaque armée, c'est-à-dire l'état-major et le cadre, qui doivent être développés de telle manière qu'on puisse, par après, en obtenir autant de divisions et de sections spécialisées qu'il s'avèrera nécessaire.

Il est donc très logique que les 3/5 environ du budget soient affectés à l'armature, au cadre et à l'état-major de l'armée. Les services organiques sont au point (Annexe III), tandis que le cadre, dès qu'un plan rationnel aura été mis au point, se présentera approximativement comme suit:

5.300 officiers,
12.000 sous-officiers,
8.000 volontaires,
7.000 spécialistes,
200 plantons,
800 candidats-gradés,
2.000 fonctionnaires civils,
5.000 ouvriers.

**

1. — *L'Aviation Militaire.*

Un fait est certain: il sera toujours impossible à la Belgique, surtout pour des raisons financières, de disposer d'une propre force aérienne.

En temps de paix, notre aviation se composera principalement de deux escadrilles, ce qui est déjà le cas actuellement. En temps de guerre, nos équipages et nos appareils devront être incorporés dans l'aviation de nos alliés ou de l'O. N. U.

Dès lors, la Commission se demande de quelle mégalomanie les organisateurs de notre aviation ont été atteints.

On a créé une « Inspection Générale de l'Aviation »; elle se compose d'un général ou officier supérieur, d'un officier supérieur adjoint, d'un adjudant-secrétaire et d'un soldat-planton.

Il n'est pas possible d'établir, en examinant le budget, combien de généraux, colonels et lieutenants-colonels notre aviation comptera. Toutefois, nous avons l'impression que 6 généraux ont été assignés à l'aviation, contre 18 à l'armée de terre.

L'addition des effectifs appointés de l'armée (p.30 et 32) donne le résultat suivant:

Armée de terre: 25.952 gradés et soldats soldés.

Aviation: 4.426 gradés et soldats soldés.

Soit, par conséquent, pour l'aviation, 14 % des effectifs de l'armée de terre! De plus, les effectifs des gradés de l'aviation s'élèvent à 10 % de ceux de l'armée de terre.

van die van het landleger beloopten — terwijl het vliegwezen slechts uit twee escadrilles bestaat, het landleger daarentegen uit 6 brigades (thans 4), veldgeschut, genie en allerlei diensten.

Wanneer we nu de desbetreffende uitgaven vergelijken, dan stellen wij vast, dat het landleger met 1.229.239.000 fr. toebedacht wordt, en het vliegwezen met 166.061.000 fr., hetzij met 12 % van de kader-begroting van het landleger... en dat steeds voor twee escadrilles.

Dezelfde wanverhouding valt ons op bij het lezen van de § 1 van het artikel 19 (onderhoud, vernieuwing, enz.), waar het vliegwezen ingeschreven staat voor 278 miljoen 235.000 frank, hetzij 1/5 van de kader-begroting van het landleger.

De Commissie vraagt zich ook af of het wel noodig is een speciaal instructiecentrum op te richten voor de leerlingen-officiëren uit het vliegwezen die, evenals hun kameraden uit de andere wapens, de K. M. S. zouden kunnen doormaken. Zij acht het eveneens overbodig, dat infanterie-eenheden bij het vliegwezen ingedeeld worden.

De Commissie is de meening toegedaan, dat het vliegwezen, in vrede-tijd, bij het landleger zou kunnen ingelijfd worden, hetgeen besparingen mogelijk zou maken.

Tenslotte, herinnerden verschillende leden er aan, dat het in Mei 1940 gebleken is, dat het een aanrander mogelijk was, in een klein land zooals het onze, al de vliegvelden met de bijhoorende inrichtingen en de vliegtuigen te vernietigen. Zij zijn dan ook van oordeel, dat de bases van het militair vliegwezen in Congo zouden moeten gelegen zijn. Zij vragen aan den heer Minister of zulk een beslissing door zijn diensten wordt voorbereid of in het vooruitzicht gesteld.

2. — De Koninklijke Militaire School (K. M. S.).

Een interessante discussie heeft zich ontsponnen rond de K. M. S. Indien al de leden van de Commissie eensgezind den wensch uitten, dat het leger over een voortreffelijk officieren-kader zou beschikken dan waren er enkelen die zich uitspraken tegen het behoud van de K. M. S.

Dat zij het den verslaggever toelaten hen attent te maken op hetgeen in Nederland is voorgevallen. In dat vrede-lievend en democratisch land bij uitstek, is de Militaire Academie van Breda — de tegenhanger van onze K. M. S. — gesloten geworden in 1925. Uit de ervaringen van den oorlog heeft de openbare meening, het Parlement en de Regeering, gedacht het besluit te moeten trekken, dat het noodzakelijk was een hooger instituut te hebben voor de opleiding van een officierencorps. Dienvolgens werd de Militaire Academie te Breda heropend na de bevrijding.

Ons Departement denkt trouwens dat het niet wenselijk zou zijn de vorming van de officieren over te laten aan gespecialiseerde leerstoelen opgericht in elk onzer universiteiten. Eenerzijds, zou dit ongetwijfeld de cohesie van het officierencorps zeer bemoeilijken, indien niet onmogelijk maken; anderzijds, zouden de Universiteiten wel kunnen instaan voor de schoolse vorming van candidaten-officiëren, doch niet voor de aangepaste zedelijke vorming en onontbeerlijke staling van het karakter.

alors que l'aviation ne comprend que deux escadrilles et l'armée de terre, par contre, 6 (actuellement 4) brigades, de l'artillerie de campagne, du génie et divers services.

Si nous comparons, à présent, les dépenses y afférentes, nous constatons que 1.229.239.000 francs ont été affectés à l'armée de terre et 166.061.000 francs à l'aviation, soit 12 % du budget de cadre de l'armée de terre... toujours pour deux escadrilles.

La même disproportion résulte du § 1er de l'article 19 (entretien, renouvellement, etc.) où l'aviation s'inscrit pour 278.235.000 francs, soit 1/5 du budget de cadre de l'armée de terre.

Dès lors, la Commission se demande s'il est bien nécessaire de créer un centre d'instruction spécial pour les élèves-officiers de l'aviation, alors qu'ils pourraient, comme leurs camarades des autres armes, passer par l'E. R. M. Elle estime également qu'il est superflu de verser des unités d'infanterie dans l'aviation.

La Commission estime que l'aviation pourrait être incorporée dans l'armée de terre en temps de paix, ce qui permettrait de réaliser des économies.

Enfin, plusieurs membres ont rappelé qu'il a été prouvé, en mai 1940, qu'un agresseur était à même, dans un petit pays comme le nôtre, de détruire tous les aérodromes avec installations-annexes et les appareils. Ils estiment, par conséquent, que les bases de l'aviation militaire devraient se trouver au Congo. Ils demandent à M. le Ministre si une telle mesure est préparée ou envisagée par ses services.

2. — L'Ecole Royale Militaire (E. R. M.).

Une discussion intéressante s'est développée autour de l'E. R. M. Si tous les membres de la Commission ont, à l'unanimité, exprimé le vœu que l'armée puisse disposer d'un cadre excellent d'officiers, d'aucuns, cependant, se sont prononcés contre le maintien de l'E. R. M.

Qu'ils permettent au rapporteur d'attirer leur attention sur ce qui s'est passé aux Pays-Bas. Dans ce pays pacifique et démocratique par excellence, l'Académie Militaire de Breda — le pendant de notre E. R. M. — fut fermée en 1925. Des expériences de la guerre l'opinion publique, le Parlement et le Gouvernement ont conclu qu'il était indispensable de disposer d'un institut supérieur pour la formation d'un corps d'officiers. En conséquence, l'Académie Militaire de Breda fut réouverte après la libération.

Notre Département estime, d'ailleurs, qu'il ne serait pas opportun de confier la formation des officiers à des chaires spécialisées, créées auprès de chacune de nos universités. D'une part, cela rendrait difficile, sinon impossible, la cohésion du corps des officiers; d'autre part, les Universités pourraient répondre de la formation théorique des candidats-officiers, mais non de la formation morale adéquate, ni de la fermeté de caractère indispensable.

Het Departement laat ook opmerken, dat er gezorgd is geworden voor den bestendigen toevoer van frissche lucht in de K. M. S. Van den eenen kant, bestaat de groote meerderheid van de leerlingen die thans studeeren aan de K. M. S. uit officieren wier studies door den oorlog onderbroken waren geworden, en die intusschen aan een universiteit college geloopen hebben; van den anderen kant, werd er besloten, dat de studenten uit de polytechnische afdeeling het laatste jaar van hun gespecialiseerde studies (electriciteit, radio-electriciteit, mechanica, vliegtuigkunde enz...) aan een universiteit zouden doorbrengen.

Hierbij komt nog dat de K. M. S. een grondige hervorming heeft doorstaan. Vóór den oorlog, kregen de officieren daar veeleer een schoolsche dan een practische vorming (men herinnere zich de discussie die, vóór 1914, een jong leeraar aan de K. M. S. — de latere Generaal Baron Jacques de Dixmude — stelde tegenover den directeur van de K. M. S. — den lateren Generaal Leman). Thans beoogt men er voornamelijk de vorming van officieren, die bij het verlaten van de School, ertoe in staat zullen zijn een eenheid aan te voeren.

De K. M. S. zelf zal bestaan uit eenheden samengesteld met de leerlingen. De K. M. S. is toegankelijk voor iedereen, de studiën zijn kosteloos, de onderhoudskosten worden gedragen door het leger. Een voorafgaande proeftijd wordt aan de kandidaten opgelegd, opdat de directie zich zou kunnen vergewissen van hun lichamelijken en verstandelijken aanleg.

Het leger zal de jonge lieden, die zich tot de militaire loopbaan geroepen achten, voorbereiden tot het toelatings-examen; het zal hun de noodige wetenschappelijke kennis bijbrengen in de Brigadescholen en in de Kadettenschool.

Indien het aantal kandidaten het absorptievermogen van de K. M. S. overtreft, zullen degenen die er niet worden toegelaten langs den wedstrijd, officier kunnen worden langs de kaders.

Aldus wordt de loopbaan van officier toegankelijk gemaakt voor al de jonge lieden, welke ook hun financieele toestand zij, aangezien zij door het leger worden voorbereid tot de examina, en het leger eveneens voorziet in hun kosten van verblijf in de K. M. S.

Maar welk is nu de toestand in de K. M. S.?

A. — Aantal leeraars:	burgerlijke	...	...	4
	militaire	...	...	6
Aantal docenten:	burgerlijke	...	...	1
	militaire	...	...	16
	(van wie twee met niet uitsluitende functie)			
Aantal repetitoren:	burgerlijke	...	...	1
	militaire	...	...	35
	(van wie twee met niet uitsluitende functie)			
Taalleeraars:	burgerlijke	...	...	1
	militaire	...	...	1

Hier is een opmerking noodig. Bij het doorloopen van de begrooting stellen wij vast, dat er acht burgerlijke gewone leeraren zijn in de K. M. S. die elk een wedde ont-

Le Département fait également remarquer que l'apport constant de forces neuves à l'E. R. M. est assuré. D'une part, la majorité des étudiants actuels de l'E. R. M. se compose d'officiers, dont les études ont été interrompues par la guerre et qui, entretemps, ont suivi des cours à une université; d'autre part, il a été décidé que les étudiants de la section polytechnique feraient la dernière année de leurs études spéciales (électricité, radio-électricité, mécanique, aéronautique) à une université.

Il faut y ajouter que l'E. R. M. a fait l'objet d'une réforme profonde. Avant la guerre, les officiers recevaient une formation plus théorique que pratique (qu'on se rappelle la discussion, avant 1914, opposant un jeune professeur de l'E. R. M. — le futur Général Baron Jacques de Dixmude — au directeur de l'E. R. M. — le futur Général Leman). Actuellement, on vise surtout à former des officiers qui, en quittant l'Ecole, seront aptes à commander une unité.

L'E. R. M. elle-même sera composée d'unités formées par les élèves. L'E. R. M. sera accessible à tous; les études sont gratuites et les frais d'entretien assurés par l'armée. Un stage préliminaire, imposé aux candidats, devra permettre à la direction de se rendre compte de leurs aptitudes physiques et intellectuelles.

L'armée préparera à l'examen d'admission les jeunes gens qui se destinent à la carrière des armes; les Ecoles de Brigades et l'Ecole des Cadets leur donneront la formation scientifique nécessaire.

Lorsque le nombre des candidats dépassera les possibilités d'absorption de l'E. R. M., ceux qui n'y seraient pas admis par voie de concours, pourront accéder au grade d'officier par la voie des cadres.

De cette façon, la carrière d'officier sera accessible à tous les jeunes gens, quelle que soit leur situation financière, puisque leur préparation aux examens, ainsi que leurs frais de séjour à l'E. M. R. seront assurés par l'armée.

Quelle est la situation actuelle de l'E. R. M.?

A. — Nombre de professeurs:	civils	...	...	4
	militaires	...	...	6
Nombre de chargés de cours:	civil	...	...	1
	militaires	...	...	16
	(dont 2 à fonction non exclusive)			
Nombre de répétiteurs:	civil	...	...	1
	militaires	...	...	35
	(dont 2 à fonction exclusive)			
Maîtres de langue:	civil	...	...	1
	militaire	...	...	1

Ici, une remarque s'impose. A l'examen du budget, nous constatons qu'il y a huit professeurs ordinaires civils, ayant chacun un traitement de 249.750 francs, tandis que,

vangen van 249.750 frank terwijl, er voor het geheele leger slechts 6 luitenant-generaals zullen zijn met een wedde van 263.250 frank en 26 generaal-majors met een wedde van 249.750 frank. Welnu, er werd ons verzekerd, dat de meeste dezer burgerlijke leeraren oud-officiëren zijn, die naar het burgerlijk kader zijn overgegaan, waar zij niet getroffen worden door de militaire bepalingen op de leeftijdsgrens, hetgeen het geval zou geweest zijn indien zij tot het militair kader waren blijven behoorren. Indien die inlichtingen juist zijn, dan staan wij voor een soort ontduiking van de wet, van dien aard dat de rechtgeaarde officieren er door ontmoedigd worden. Daaraan zou ten spoedigste een einde moeten gemaakt worden.

B. — Aantal secties: 23 veranderlijke Fransche of Vlaamsche, bedragende gezamenlijk 339 leerlingen, waarvan 251 Franschsprekenden en slechts 88 Nederlandschsprekenden.

Hier volgt de indeeling van de leerlingen per categorie

98° polytechnische promotie:

22 Fransche Sectie:

5 sectie bewapening,
7 sectie televerbindingen,
10 sectie constr. en verniel.

Vlaamsche Sectie:

2 sectie televerbindingen,
5 sectie constr. en verniel.

98° polytechnische promotie:

36 Fransche Sectie:

22 sectie bewapening,
8 sectie televerbindingen,
6 sectie constr. en verniel.

8 Vlaamsche Sectie:

3 sectie bewapening,
3 sectie televerbindingen,
2 sectie constr. en verniel.

99° polytechnische promotie:

13 Fransche Sectie.
3 Vlaamsche Sectie.

100° polytechnische promotie:

14 Fransche Sectie.
1 Vlaamsche Sectie.

pour toute l'armée, il n'y a que 6 Lieutenants-généraux avec un traitement de 263.250 francs et 26 Généraux-majors avec un traitement de 249.750 francs. Or, on nous assure que la plupart de ces professeurs civils sont d'anciens officiers, passés au secteur civil, où ils ne tombent pas sous l'application des dispositions militaires relatives à la limite d'âge, ce qui aurait été le cas s'ils avaient continué à appartenir au cadre militaire. Si ces informations sont exactes, la loi a été éludée, ce qui est de nature à décourager les officiers honnêtes. Il faudrait d'urgence mettre fin à cette situation.

B. — Nombre de sections: 23 sections françaises et flamandes variables, comportant au total 339 élèves, dont 251 d'expression française et seulement 88 d'expression flamande.

La répartition des élèves, par catégorie, est indiquée ci-après:

98° promotion polytechnique:

22 section française:

5 section d'armement,
7 section télécommunications,
10 section constr. et destr.

7 section flamande:

2 section télécommunications
5 section constr. et destr.

98° promotion polytechnique:

36 section française:

22 section d'armement,
8 section télécommunications,
6 section constr. et destr.

8 section flamande:

3 section d'armement,
3 section télécommunications
2 section constr. et destr.

99° promotion polytechnique:

15 section française,
3 section flamande.

100° promotion polytechnique:

14 section française.
1 section flamande.

101° polytechnische promotie :

15 Fransche Sectie.
5 Vlaamsche Sectie.

85° promotie alle wapens :

25 Fransche Sectie.
12 Vlaamsche Sectie.

86° (1) promotie alle wapens :

10 Fransche Sectie.
7 Vlaamsche Sectie.

86° A. promotie alle wapens :

103 Fransche Sectie.
40 Vlaamsche Sectie.
(13 Luxemburgers).

C. — Ontleding van de kosten van de K. M. S.

1. — *Kosten van werking.*Art. 2/4. — *Militair Personeel :*

wedde — bezoldiging — vergoe-
ding 14.920.000

Art. 2/3. — *Burgerlijk Personeel :*

Leeraren en administratief kader. 3.117.700

Art. 3/8. — *Burgerlijk Personeel :*

(kader van het meesterschap) ... 4.087.800

Art. 6/6. — *Vergoedingen voor de officieren
v/d K. M. S. ... ..*

924.000

Art. 14/2. — *Verplaatsingskosten :*

(onkosten van verblijf; ook stu-
diereizen door de promoties on-
dernomen) 300.000

Art. 16/2. — *Autovervoer ... ..*

4.320.000

Art. 16/3. — *Bewapening ... ..*

niets voorzien

Art. 16/6. — *Mondbehoeften ... ..*

360.000

Art. 16/7. — *Uitrusting ... ..*

1.237.500

Art. 16/12. — *Administratie-onkosten + de
leveringen van het M. C.
(ook kosteloze leveringen) ... ..*

120.000

Art. 17. — *Onderhoud ten laste van den
huurder en werking der laboratoria. ... ..*

3.400.000

Art. 16. — *(M. G. Zwaar onderhoud van de
kazerneering ... ..)*

(slechts be-
paald in
Maart of
April).

33.287.000

101° promotion polytechnique :

15 section française.
5 section flamande.

85° promotion toutes armes :

25 section française,
12 section flamande.

86° (1) promotion toutes armes :

10 section française.
7 section flamande.

86° A. promotion toutes armes :

103 section française.
40 section flamande.
(13 Luxembourgeois).

C. — Analyse des dépenses occasionnées par l'E. R. M

1. — *Frais de fonctionnement :*Art. 2/4. — *Personnel militaire :*

Traitement — solde — indem-
nités 14.920.000

Art. 2/8. — *Personnel civil :*

Professeurs et cadre adminis-
tratif 3.117.700

Art. 3/8. — *Personnel civil :*

(cadre de maîtrise) 4.087.800

Art. 6/6. — *Indemnités aux officiers de
l'E. R. M. ... ..*

924.000

Art. 14/2. — *Indemnités de déplacement :*

(frais de séjour, y compris voya-
ges d'études par les promo-
tions) 300.000

Art. 16/2. — *Charroi automobile ... ..*

4.320.000

Art. 16/3. — *Armement ... ..*

rien de prévu

Art. 16/6. — *Nourriture ... ..*

860.000

Art. 16/7. — *Équipement ... ..*

1.237.500

Art. 16/12. — *Frais d'administration + four-
nitures I. C. M. (y compris
fournitures gratuites) ... ..*

120.000

Art. 17. — *Entretien locatif et fonctionne-
ment des laboratoires ... ..*

3.400.000

Art. 16. — *(B. M.) Gros entretien du caser-
nement ... ..*

ne sera
déterminé
qu'en mars
ou avril.

33.287.000

2. — *Uitgaven veroorzaakt door den oorlog.*

Art. 34	10.000.000
Art. 31 (M. Geb.)	3.000.000
	<u>13.000.000</u>

3. — *Wedden — bezoldigingen — vergoedingen — mondbehoeften — uitrusting der leerlingen:*

Art. 2/4. — Bezoldigingen en wedden	10.200.000
Art. 16/6. — Mondbehoeften	220.000
Art. 16/7. — Uitrusting	157.500
	<u>10.577.500</u>

**

3. — *Het Militair Cartographisch Instituut.*A. — *Ontleding der Uitgaven van het Militair Cartographisch Instituut:*

Nr der artikelen	Groepen	Ontledingen:		Uitgaven
		Kaders	Effectieven	
2/2	I	4	2	85.860
	II	10	5	287.020
	III	45	32	2.199.400
	IV	20	13	1.445.900
	V	4	4	464.250
	VI	1	1	110.370
	VII	1	1	189.000
Totaal:		85	58	<u>4.781.800</u>

Benoemingen, bevorderingen, weddeverhoogen, enz.	246.000
Vergoedingen en toelagen:	
Geboortevergoeding	10.000
Kindertoeslagen	150.000
Begrafeniskosten	30.000
	<u>190.000</u>

Algemeen totaal: 5.217.800

3/3 *Tijdelijk personeel:*

II	11	4	169.800
III	2	2	83.700
IV	3	2	112.500
V	1	1	81.000
Totaal:	17	9	<u>447.000</u>

Benoemingen, bevorderingen, weddeverhoogen, enz.	14.400
Vergoedingen en toelagen, Maatschappelijke zekerheid	50.000
	<u>511.400</u>

2. — *Dépenses résultant de la guerre:*

Art. 34	10.000.000
Art. 31 (B. M.)	3.000.000
	<u>13.000.000</u>

3. — *Traitements — soldes — indemnités — nourriture — équipement des élèves:*

Art. 2/4. — Soldes et traitements	10.200.000
Art. 16/6. — Nourriture	220.000
Art. 16/7. — Equipement	157.500
	<u>10.577.500</u>

**

3. — *L'Institut Cartographique Militaire.*A. — *Analyse des Dépenses de l'Institut Cartographique Militaire:*

No des articles	Groupes	Analyses:		Dépenses.
		Cadres.	Effectifs.	
2/2	I	4	2	85.860
	II	10	5	287.020
	III	45	32	2.199.400
	IV	20	13	1.445.900
	V	4	4	464.250
	VI	1	1	110.370
	VII	1	1	189.000
Totaal:		85	58	<u>4.781.800</u>

Nominations, promotions, augmentations, etc.	246.000
Indemnités et allocations:	
Indemnité de naissance	10.000
Allocations familiales	150.000
Frais de funérailles	30.000
	<u>190.000</u>

Total général: 5.217.800

3/3 *Personnel temporaire:*

II	11	4	169.800
III	2	2	83.700
IV	3	2	112.500
V	1	1	81.000
Total:	17	9	<u>447.000</u>

Nominations, promotions, augmentations de traitement, etc.	14.400
Indemnités et allocations, Sécurité sociale	50.000
	<u>511.400</u>

Meesters- en werkliedenpersoneel.

<i>Kader: 202. — Effectief: 158...</i>	6.873.300
Benoemingen, bevorderingen en wed- deverhoogingen...	120.300
Vergoedingen en toelagen, Maat- schappelijke zekerheid:	
Geboortevergoeding ...	40.000
Kindertoelagen...	300.000
Begrafeniskosten ...	15.000
Gevaarlijke werken ...	20.000
Verhooging Meestersperso- neel...	25.000
Werkgeversbijdrage ...	450.000
	850.000
(de 50.000 frank van het tijdelijk personeel inbegrepen).	
Algemeen totaal:	8.305.000
9/3 Verlichting, verwarming, waterdienst, frankeering van dienststukken, tele- grammen, telefonische gesprekken, vervoer, huur ...	650.000
10/3 Aankoop en herstelling van materieel en stoffen ...	250.000
Onderhoud van de lokalen, verwar- mings-, verlichtings-, huistelefoon- toestellen, enz. ...	500.000
Totaal:	750.000
13/3 Wetenschappelijke documentatie. Aan- koop van boeken, abonnementen op wetenschappelijke tijdschriften .	20.000
14/1 Vooruitzichten voor verplaatsingsver- goeding van:	
Algemeene Directie en Directie Op- nemingen ...	86.625
Geodetische Dienst...	776.000
Nivelleeringsdienst ...	996.660
Phototopografische Dienst ...	990.440
Bestuurs- en comptabiliteitsdienst — Allerlei...	50.275
Totaal:	2.900.000
16/1 Geodetische Dienst (toebehooren en materieel) ...	150.000
Nivelleeringsdienst (merkpunten, toe- behooren en materieel) ...	135.000
Phototopografische Dienst (instrumen- ten, toebehooren, materieel en stof- fen)...	2.460.000
Dienst voor Kaartenreproductie (pa- pier, stoffen) ...	2.383.000
Boekdrukkerij (papier, karton, bureel- benodigdheden en allerlei stof- fen)...	16.872.000
Onderhoud der schrijfmachines van het Leger ...	750.000
Totaal:	22.750.000

Personnel de maîtrise et ouvriers.

<i>Cadre: 202. — Effectif: 158 ...</i>	6.873.300
Nominations, promotions et augmen- tations de traitement...	120.300
Indemnité et allocations, Sécurité sociale:	
Indemnité de naissance ...	40.000
Allocations familiales ...	300.000
Frais de funérailles ...	15.000
Travaux dangereux ...	20.000
Augmentation personnel de maîtrise ...	25.000
Contribution patronale ...	450.000
	850.000
(y compris les 50.000 fr. du personnel temporaire).	
Total général:	8.305.000
9/3 Eclairage, chauffage, service des eaux, affranchissement des correspondan- ces, télégrammes, communications téléphoniques, transports, loyers ...	650.000
10/3 Achat et réparation du mobilier et de matières ...	250.000
Entretien des locaux, appareils de chauffage, d'éclairage, téléphonie intérieure, etc. ...	500.000
Total:	750.000
13/3 Documentation scientifique. Achat de livres, abonnements aux revues scientifiques ...	20.000
14/1 Prévisions pour frais de déplacement: Direction générale et Direction des Relevés...	86.625
Service de Géodésie ...	776.000
Service de Nivellement ...	996.660
Service de Phototopographie ...	990.440
Service d'administration et de comp- tabilité — Divers...	50.275
Total:	2.900.000
16/1 Service de Géodésie (accessoires et matériel)...	150.000
Service de Nivellement (bornes, ac- cessoires et matériel) ...	175.000
Service Phototopographique (instru- ments, accessoires, matériel et ma- tières) ...	2.460.000
Service de Reproduction des Cartes (papier, matières) ...	2.383.000
Imprimerie typographique (papier, carton, fournitures de bureau et matières diverses) ...	16.872.000
Entretien des machines à écrire de l'Armée ...	750.000
Total:	22.750.000

30	Phototopografische Dienst (aankoop van materieel)	4.300.000
	Geodetische Dienst (aankoop van materieel)	700.000
Totaal:		5.000.000

B. — Laten wij hier opmerken, dat het behoud en de reorganisatie van het Militair Cartographisch Instituut het voorwerp heeft uitgemaakt van breedvoerige discussies in den schoot van de Regeering. Het departement heeft zijn zienswijze desaangaande uiteengezet in een schrijven dat overgemaakt werd aan den Heer Eerste-Minister (12 Augustus 1946), samen met een nota waarin het nut van het Instituut en zijn nieuwe inrichting uiteengezet werd (30 April 1946), alsook met het advies van den Heer Pauwels, adjunct-inspecteur van financiën.

Het departement heeft betoogd, dat het instituut belast was met een taak van algemeen belang, die onmogelijk kon toevertrouwd worden aan een onderneming uit den burgerlijken sector. Eenerzijds, omdat bedoelde taak niet renderend zou zijn, anderzijds, omdat ze, met het oog op 's lands verdediging, ten deele althans van geheimen aard is.

Het voegde hieraan toe, dat de reorganisatie doorgedreven zou worden volgens een « planning » die alle overbodige uitgaven voorkwam.

De adjunct-inspecteur van financiën, een onbevooroordeeld burgerlijk ambtenaar kwam, na een grondig onderzoek, tot het volgend besluit: « Ik betuig mijn instemming met de beginselen die ten grondslag liggen aan de reorganisatie van het instituut, en die het moeten toelaten, een belangrijke rol te spelen in het domein van de wetenschap en van de cartographie. Het M. C. I. moet hiertoe beschikken over een gepaste uitrusting en het noodige personeel. Het komt aan de directie toe, zulk een onderneming tot een goed einde te brengen. Dat zij alle vertrouwen verdient blijkt uit het ter plaatse gevoerd enkwest. » (Nota van den 31^e Juli 1946.)

Wanneer de aan den gang zijnde hervorming zal doorgevoerd zijn, zal het M. C. I. gerust de vergelijking kunnen doorstaan met de « Nationale Cartographische Instituten » die door de andere beschaafde landen opgericht worden.

De nieuwe organisatie zal een aanzienlijke geld- en tijd-besparing ten gevolge hebben.

Dank zij de meergemelde reorganisatie zal ons land beschikken over een landkaart die nauwkeuriger zal zijn (o.m. wat betreft de altimetrie), homogener en geregeld herzien, zoodat zij het nut zal opleveren, dat men ervan verwacht. Er zal eveneens kunnen overgegaan worden, tot een nieuwe, dringende en nauwkeurige nivelleering van het Rijk; tot de oprichting van de hoogst-noodzakelijke sectie voor de interpreteering der luchtfoto's; tot de uitvoering van de speciale opdrachten van allen aard die aan een Nationaal Cartographisch Instituut worden gegeven. Dan zal er eveneens kunnen voorzien worden in de noodzakelijkheid van het opmaken van de kaart van Congo. Ten slotte, zal kunnen overgegaan worden tot de verdubbeling van de productie van de cartographische drukkerij.

30	Service phototopographique (achat de matériel)	4.300.000
	Service de Géodésie (achat de matériel)	700.000
Total:		5.000.000

B. — Faisons remarquer ici que le maintien et la réorganisation de l'Institut cartographique militaire ont fait l'objet de discussions approfondies au sein du Gouvernement. Le Département a exposé son point de vue à ce sujet dans une lettre, transmise à M. le Premier Ministre, le 12 août 1946, et accompagnée d'une note contenant un exposé de l'utilité de l'Institut et de sa nouvelle organisation (30 avril 1946), ainsi que de l'avis de M. Pauwels, inspecteur adjoint des finances.

Le Département a estimé que l'institut est chargé d'une mission d'intérêt général, qu'on ne pourrait confier à une entreprise civile, d'une part, parce que cette tâche ne serait pas rémunératrice et que, d'autre part, du fait de la défense nationale, elle est, au moins en partie, de nature confidentielle.

Il déclara, en outre, que la réorganisation serait appliquée suivant un « planning » qui éviterait toutes les dépenses superflues.

L'inspecteur-adjoint des finances, fonctionnaire civil sans préventions, après un examen approfondi de la question, en arriva à la conclusion que voici: « J'approuve les principes se trouvant à la base de la réorganisation de l'institut et qui devront lui permettre de jouer un rôle important dans le domaine de la science et de la cartographie. A cet effet, l'I. C. M. doit disposer d'un équipement adéquat et du personnel nécessaire. Il appartient à la direction de mener une telle entreprise à bonne fin. Il résulte de l'enquête menée sur place qu'elle mérite entière confiance » (Note du 31 juillet 1946).

Lorsque la réforme actuellement en voie de réalisation sera terminée, l'I. C. M. pourra soutenir sans crainte la comparaison avec les « Instituts Nationaux Cartographiques » créés par les autres pays civilisés.

La nouvelle organisation permettra de réaliser une sérieuse économie d'argent et de temps.

Grâce à cette réorganisation, notre pays disposera d'une carte géographique qui sera plus précise (notamment au point de vue de l'altimétrie), plus homogène et régulièrement révisée, de telle sorte qu'elle rapportera les avantages que l'on attend d'elle. On pourra également procéder à un nivellement nouveau urgent et précis du Royaume, à la création de la section indispensable pour l'interprétation des photos aériennes, à l'exécution des missions spéciales de toute nature qui sont confiées à un Institut National Cartographique. Dès lors, pourra être examinée la nécessité de dresser la carte du Congo. Enfin, on pourra procéder au redoublement de la production de l'imprimerie cartographique.

De verslaggever denkt te mogen besluiten, dat het cartographisch instituut, dat aanzienlijke diensten bewijst aan de gemeenschap, dient behouden te worden. Moet het verbonden blijven aan het departement van Landsverdediging? De verslaggever oordeelt van wel, omdat het Instituut o. m. speciale en geheime opdrachten moet vervullen, die verband houden met 's lands veiligheid. Trouwens, de overbrenging naar een ander departement zou niet in het minst een vermindering van uitgaven ten gevolge hebben voor den Staat, wel integendeel: geen ander departement zou beroep kunnen doen op miliciens, maar zou die moeten vervangen door dure werkkrachten.

4. — *Welfare.*

Ter gelegenheid van haar reis in den Belgischen sector in Duitschland, heeft de Commissie kunnen vaststellen, dat hetgeen onze soldaten aldaar het meest ontbeerden wel gezonde verstrooiing was.

De Commissie heeft vastgesteld, dat twee organisaties den nood aan gezonde verstrooiing poogden te verhelpen: *Welfare* en *Belaac*.

Op de vraag, die hem gesteld werd door een van de leden van de commissie, heeft de Minister geantwoord, dat *Belaac* geldelijk niet wordt gesteund door het Departement. Dit werk wordt wel gepatroneerd door het Rode Kruis en het Departement van Landsverdediging.

Welfare, daarentegen, komt in de begrooting voor, voor een bedrag van 20.000.000 frank. De verslaggever is zoo vrij geweest aan Kapitein-Commandant van Remoortel, ten behoeve van de Commissie, een toelichtende nota te vragen over het verbruik van die gelden; de evengemelde nota wordt in de Bijlagen opgenomen (cfr. Bijlage IV).

Wanneer een lid van de Commissie de meening uitsprak dat de leiding van *Welfare* diende verbonden te worden aan de bevelhebbers der eenheden, antwoordde het Departement, dat zulks een versnippering en van de krachten, en van de kredieten zou ten gevolge hebben.

5. — *De Militaire Hospitalen van Luik en Tongeren.*

De reorganisatie van de Militaire Geneeskundige diensten wordt doorgevoerd volgens een rationeel ontwerp waarbij van de talrijke, dikwijls slecht uitgeruste, hospitalen van voor den oorlog, slechts drie in duurzame materialen behouden blijven: één te Brussel, één te Leopoldsburg en 'n derde in het Oosten van het land, naar hetwelk gebeurlijk de zieken en gekwetsten uit het bezette gebied zouden kunnen geëvacueerd worden. Waar diende dit laatste gevestigd te worden? Te Luik in het bouwvallig, halfverwoest « Hôpital St-Laurent » of te Tongeren in een modern gebouwencomplex? In een geest van besparing, met het oog op het welzijn van de soldaten, en tevens rekening houdend met den huidige toestand van het leger, is de keuze van het departement gevallen op Tongeren — dat op 20 km. gelegen is van Luik, waarmede het verbonden is door een rechtreedsche en vlugge tramverbinding.

Le rapporteur croit pouvoir conclure que le maintien de l'Institut Cartographique, qui rend des services considérables à la communauté, s'impose. Doit-il rester rattaché au Département de la Défense Nationale? Le rapporteur estime que oui, parce que l'Institut doit notamment accomplir des missions spéciales et confidentielles en rapport avec la sécurité du pays. D'ailleurs, le transfert à un autre Département n'entraînerait, en aucune façon, une diminution de dépenses pour l'Etat, au contraire, aucun Département ne pourrait faire appel à des miliciens, mais devrait remplacer ceux-ci par une main-d'œuvre coûteuse.

4. — *Le Welfare.*

A l'occasion de son voyage dans le secteur belge en Allemagne, la Commission a pu constater que nos soldats étaient, avant tout, privés de distractions saines.

La Commission a pu se rendre compte que deux organisations s'appliquaient à remédier au manque de saines distractions, à savoir: le *Welfare* et *Belaac*.

A la question lui posée par un membre de la Commission, Monsieur le Ministre a répondu que *Belaac* ne reçoit aucun subside du Département. Cette œuvre est cependant patronnée par la Croix-Rouge et par le Département de la Défense Nationale.

Par contre, *Welfare* figure au budget pour un montant de 20.000.000 de francs. Pour la Commission, le rapporteur s'est permis de demander à Monsieur le Capitaine-Commandant van Remoortel une note explicative au sujet de l'utilisation de cette somme; la note en question figure en annexe au présent rapport (cfr. Annexe IV).

Un membre de la Commission ayant exprimé l'avis qu'il conviendrait de rattacher la direction de *Welfare* aux commandants d'unités, le Département répondit que cela amènerait une dispersion et des énergies et des crédits.

5. — *Les Hôpitaux militaires de Liège et de Tongres.*

La réorganisation des services médicaux de l'armée s'effectue selon un projet rationnel, qui prévoit que parmi les nombreux hôpitaux d'avant-guerre, souvent mal équipés, seuls trois, en matériaux durables, seront maintenus: un à Bruxelles, un à Bourg-Léopold et un troisième dans l'Est du pays, vers lequel les malades et blessés du territoire occupé pourraient éventuellement être évacués. Où devait-on installer ce dernier: à Liège, à l'Hôpital St-Laurent, délabré et à moitié détruit, ou à Tongres, dans un bloc de bâtiments modernes? Dans un esprit d'économie, en vue du bien-être des soldats et tenant compte de la situation actuelle de l'armée, le choix du Département s'est porté sur Tongres, située à 20 km. de Liège et reliée à celle-ci par une ligne de tram directe et rapide.

Een delegatie van de commissie heeft zich ter plaatse begeven. Zij heeft kunnen vaststellen dat het hospitaal van Tongeren en zijn uitrusting onverbeterlijk waren, terwijl de noodzakelijke moderniseering van het hospitaal St-Laurent theoretisch 10 miljoen, praktisch 20 miljoen zou kosten.

6. — *Verschillende vragen betreffende de Begrooting.*

Over verschillende artikelen nog werd uitleg gevraagd door de leden van de Commissie.

Wij groepeeren hun vragen en laten ze hieronder volgen, samen met de gegeven antwoorden.

Voorafgaande opmerkingen.

A. — Artikel 4 van de begrooting voorziet de overdracht, bij eenvoudig Koninklijk besluit, van de bedragen ingeschreven onder §§ 2, 3, 4 naar gelang van de noodwendigheden van den dienst. Zulk een bepaling, die eveneens onder artikel 16 voorkomt, komt ons voor als tegenstrijdig met de beginselen die vervat zijn in de wet op 's Lands Begrooting.

B. — De wijze van voorstellen maakt, dat het, o.m. in artikelen 2, 3, 4, moeilijk is bij een eerste lezing vast te stellen welke de bezoldigde effectieven zijn van het leger.

Toestand van de Cadettenschool.

De Cadettenschool werd heropgericht om de kinderen van de ingevolge oorlogsfeiten overleden patriotten en de kinderen van militairen en oud-militairen in de gelegenheid te stellen om de leergangen van de 3 hoogste klassen der Athenea te volgen.

Wij beschikten over 13 leeraars, waaronder 11 tot de Fransche afdeeling behoorden; 2 Vlaamsche burgerlijke leeraars werden aangeworven en 3 officieren werden aangewezen om de functies van leeraar in dezelfde afdeeling waar te nemen.

100 leerlingen volgen thans de lessen van de Cadettenschool.

2. — *Aanhechting van de Oorlogsmarine bij het Departement van Landsverdediging.*

De aanhechting van de O. M. bij het Ministerie van Verkeerswezen spruit voort uit een feitelijken toestand die te Londen werd geschapen.

In het belang van de Landsverdediging lijkt het logisch dat de O. M. bij het Departement zou worden gevoegd en de structuur er van herzien.

Deze kwestie zal eerlang aan de beslissing van de Regeering worden voorgelegd.

Une délégation de la commission s'est rendue sur place. Elle a pu constater que l'hôpital de Tongres et son équipement sont impeccables, alors que la modernisation de l'Hôpital St. Laurent coûterait en théorie 10 millions, en pratique 20 millions.

6. — *Diverses questions relatives au Budget.*

Les membres de la Commission ont demandé des explications au sujet de différents articles du budget.

Nous groupons leurs demandes et les faisons suivre, ci-après, avec les réponses fournies.

Remarques préalables.

A. — L'article 4 du budget prévoit le transfert, par simple arrêté royal, des sommes inscrites aux §§ 2, 3, 4, suivant les besoins du service. Une telle disposition, qui figure également à l'article 16, nous paraît être en contradiction avec les principes contenus dans la loi relative au Budget du pays.

B. — La façon de présenter a pour conséquence que, notamment aux articles 2, 3, 4, il est difficile de déterminer, lors d'une première lecture, quels sont les effectifs appointés de l'Armée.

1. — *Situation de l'Ecole des Cadets.*

L'Ecole des Cadets a été reconstituée pour permettre aux enfants des patriotes décédés des faits de guerre et aux enfants des militaires et anciens militaires, de suivre les cours des 3 classes supérieures des Athénées.

Nous disposons de 13 professeurs dont 11 appartenant à la section française; 2 professeurs civils flamands ont été recrutés et 3 officiers ont été désignés pour remplir les fonctions de professeur à la même section.

100 élèves suivent actuellement les cours de l'Ecole des Cadets.

2. — *Rattachement de la Marine Militaire au Département de la Défense Nationale.*

Le rattachement de la Marine Militaire au Ministère des Communications résulte d'une situation de fait créée à Londres.

Du point de vue de la Défense Nationale, il semblerait logique de la rattacher au Département et d'en réviser la structure.

Cette question sera soumise incessamment à la décision du Gouvernement.

3. — *Bestemming van de militaire gebouwen, rekening houdend met de hervorming van ons Leger, nadat de Gemengde Commissie haar besluiten zal hebben kenbaar gemaakt.*

Om de behoorlijke huisvesting van onze soldaten te verzekeren, werden de nieuwste kazernen gekozen, en de aangevraagde kredieten zijn noodig om ze weder in goeden staat te brengen.

De andere zullen terug ter beschikking van de Domeinen worden gesteld, indien het departement tot de bevinding komt, dat zij voor de toekomst geen nut opleveren.

Hierbij weze opgemerkt, dat de militaire gebouwen aanzienlijke schade hebben geleden tengevolge van den oorlog, en dat dus belangrijke bedragen noodig zijn om ze in een behoorlijken staat te herstellen.

4. — *Welk deel van het bedrag van 13.960.000 frank, voorzien bij artikel 16/11, en van 185.000.000 frank, voorzien bij artikel 31/2, is bestemd voor de herstelling of de wederoprichting van versterkingswerken,*

ANTWOORD :

De versterkingswerken waarvan sprake in de artikelen 16/11 en 31/2 zijn de werkelijk gedeclasseerde werken die als militaire gebouwen dienen (bijv. de Forten 1 tot 8 van Antwerpen).

Geen bedrag is voorzien voor herstellingen of wederoprichting van de versterkingswerken.

5. — *Vereffening van den weerstand.*

De erkende Weerstandsgroeperingen ontvangen, ten laste van de begroeting van Landsverdediging, hun bestuurskosten met het oog op de vereffening van hun bedrijvigheid en namelijk om hun rekeningen op te maken. Tot dusver, werd geen enkele rekening ingediend.

Van 1 April af, zal de Dienst van den Weerstand die bevoegdheden overnemen.

De Commissie voor erkenning van de hoedanigheid van weerstander fungeert, doch in 't algemeen lijken de weerstanders er weinig belang in te stellen.

6. — *Uitgaven voor materieel.*

a) In de artikelen 9/1 en 10/1 worden respectievelijk kredieten van 180.000 en 140.000 frank voorzien voor het onderhoud van de Ambtswoning van den Minister.

Deze jaarlijks opnieuw ingeschreven bedragen blijven bijna onbenuttigd.

Het is, evenwel niet mogelijk, ze niet te vermelden daar de uitgaven welke gedurende het begroetingsdienstjaar door de in functie zijnde Minister of Ministers zullen gedaan worden bij voorbaat niet bekend zijn.

b) Het in artikel 11 aangevraagd krediet werd berekend op een gemiddelden omloop van 30 tot 40.000 km. 's jaars, voor elk bij het Departement gebezigd motorrijtuig.

3. — *Destination des bâtiments militaires en tenant compte de la réforme de notre Armée, après que la Commission Mixte aura fait connaître ses conclusions.*

Pour assurer le logement décent de nos soldats, les casernes les plus nouvelles ont été choisies et les crédits demandés sont nécessaires pour leur remise en état.

Les autres seront remises aux Domaines si le Département constate qu'elles sont inutiles pour l'avenir.

Il est à remarquer que les bâtiments militaires ont subi des dommages considérables par suite de la guerre, et que des sommes importantes sont donc nécessaires pour les remettre dans un état convenable.

4. — *Quelle part du montant de 13.960.000 francs prévu à l'article 16/11 et du montant de 185.000.000 de francs prévu à l'article 31/2 est destinée à la remise en état ou à la reconstruction d'ouvrages militaires ?*

RÉPONSE :

Les ouvrages militaires dont il est question aux articles 16/11 et 31/2 sont les ouvrages réellement déclassés servant de bâtiments militaires (par exemple les Forts 1 à 8 d'Anvers).

Aucun crédit n'est prévu pour la remise en état ou la reconstruction d'ouvrages militaires.

5. — *Liquidation de la Résistance.*

Les groupements reconnus de la Résistance perçoivent, à charge du budget de la Défense Nationale, leurs frais d'administration afin de liquider leur activité et notamment établir leurs comptes. A ce jour aucun compte n'a été remis.

A partir du 1er avril, l'Office de la Résistance reprendra ces attributions.

La Commission de Reconnaissance de la qualité de résistant fonctionne, mais en général les résistants semblent peu s'y intéresser.

6. — *Dépenses de matériel.*

a) les articles 9/1 et 10/1 prévoient respectivement des crédits de 180.000 et 140.000 francs pour l'entretien de l'Hôtel Ministériel.

Ces montants, reproduits annuellement, restent presque inutilisés.

Toutefois, il n'est pas possible de ne pas les reproduire, ne connaissant pas les dépenses effectuées par le ou les Ministres en fonction pendant l'exercice du budget.

b) Le crédit sollicité à l'article 11 a été calculé sur un trajet moyen de 30 à 40.000 km. par an, par chaque voiture en service au Département.

7. — *Drukken van den catalogus van de bibliotheek van Landsverdediging: 750.000 frank.*

VRAAG:

Is het oogenblik gekozen om dergelijke uitgave te doen, terwijl het Leger zich in Duitschland bevindt?

ANTWOORD:

Het is veeleer wegens de aanwezigheid van het Leger in Duitschland, dat het dringend noodig is over te gaan tot het laten drukken van dien catalogus.

8. — Artikel 14/2: reiskosten, enz., 25.000.000 frank. bladzijde 45, 15.000.000 frank.

Worden die uitgaven niet veroorzaakt door overbodige verplaatsingen?

Bladzijde 78 — *marschvergoeding: is dit niet het gevolg van te talrijke overbodige verplaatsingen?*

ANTWOORD:

Zie verantwoording in de nota's voorkomend op bladzijde 84, 5° alinea.

De verantwoording op bladzijde 78 vermeldt *merkelijke verminderingen* van de marschvergoedingen.

De verplaatsingen geven geen aanleiding tot de uitbetaling van reiskosten, noch van bijzondere vergoedingen.

9. — *Artikelen 16/19 en 16/17: Vergelijking tusschen de volgende posten:*

Kinematografische dienst...	6.239.000
Gezondheidsdienst...	7.400.000

De uitgave voor den eersten post lijkt bijzonder buiten verhouding.

ANTWOORD:

De bij artikel 16/19 voorziene kredieten vertegenwoordigen slechts een zeer klein deel van de kosten voortspruitend uit het onderhoud van de zieken.

Opdat de vergelijking mogelijk zou zijn, dienen alle uitgaven samengebracht die op de begroting worden uitgetrokken voor den gezondheidsdienst, en in 't bijzonder de 27.410.250 frank, ingeschreven op artikel 16/6 voor het onderhoud van de zieken in de Militaire Hospitalen.

Anderzijds, dient aangestipt, dat de in artikel 16/17 voorziene kinematografische dienst, de dienst is die de opleiding van den soldaat met behulp van de kinema tot opdracht heeft, en verder tusschenkomt om aan den soldaat ontspanning te bezorgen door benutting van het bestaande materieel.

7. — *Impression du catalogue de la bibliothèque de la Défense Nationale: 750.000 francs.*

RÉPONSE:

Question: Est-ce le moment de faire pareille dépense alors que l'Armée est en Allemagne?

Il apparaît, au contraire, que c'est parce que l'Armée se trouve en Allemagne qu'il est urgent de faire imprimer ce catalogue.

8. — Article 14/2: frais de route, etc., 25.000.000 fr. page 45, 15.000.000 de francs.

Ces dépenses ne sont-elles pas provoquées par les mutations superflues?

Page 78 — *indemnité de marche: cela ne provient-il pas de trop nombreuses mutations superflues?*

RÉPONSE:

Voir justification dans les notes justificatives page 84, 5° alinéa.

La justification à la page 78 signale de *notables réductions* des indemnités de marche.

Les mutations n'entraînent pas le paiement de frais de route, ni d'indemnités particulières.

9. — *Article 16/19 et 16/17: Comparaison entre les postes suivants:*

Cinéma ...	6.239.000
Service de Santé ...	7.400.000

La dépense pour le premier poste semble joliment hors de proportion.

RÉPONSE:

Les crédits prévus à l'article 16/19 ne comportent qu'une toute petite partie des frais résultant de l'entretien des malades.

Pour que la comparaison soit possible, il faut prendre toutes les dépenses, prévues au budget pour le Service de Santé, et, en particulier, les 27.410.250 francs inscrits à l'article 16/6, pour l'entretien des malades dans les Hôpitaux Militaires.

Il est à remarquer, d'autre part, que le service cinématographique prévu à l'article 16/17 est le service chargé de l'instruction de la troupe à l'aide du cinéma et, accessoirement, d'intervenir dans la récréation de la troupe par l'utilisation du matériel existant.

10. — *Bladzijde 22: Luitenant-generaals: 6; Generaal-majors: 26.*

Bij gelegenheid van de interpellatie over de verjonging van de kaders, hebt gij medegedeeld, dat de genomen maatregelen het kader zouden terugbrengen op: Luitenant-generaals: 4; generaal-majors: 17.

Er wordt dus zelfs tot vervroegde op-pensioen-stelling overgegaan, en daarna verhoogt men het aantal. Ik begrijp niet en zou duidelijken uitleg wenschen.

ANTWOORD:

Op dit oogenblik, telt het Leger werkelijk 4 Luitenant-generaals en 16 Generaal-majors.

De in de begroting vermelde cijfers hielden rekening met het bestaan van een zeker aantal opperofficieren die in dienst worden behouden om de werking van de Onderzoekscommissiën te verzekeren. Deze Commissiën zullen hun werkzaamheden uiterlijk vóór 30 Juni e.k. hebben beëindigd.

De op de begroting uitgetrokken kredieten voorzien, trouwens, voor deze laatste, slechts bedragen die overeenstemmen met het verschil tusschen de wedde en het pensioen van de belanghebbenden, en dit voor een duur van 6 maanden.

11. — *Bladz. 52, art. 16/12: schoolboeken: 700.000 fr.*

Waarom worden de schoolboeken niet door Openbaar Onderwijs betaald?

Wie zal de onderwijzers betalen?

ANTWOORD:

In administratief opzicht, heeft men geoordeeld, dat het gemakkelijker was, de schoolboeken die noodig zijn voor de scholen in Duitschland door Landsverdediging te laten betalen.

Openbaar Onderwijs betaalt de wedde van de onderwijzers, terwijl de bijzondere vergoedingen in Bezet Duitschland ten laste zijn van Landsverdediging.

12. — *Toelichtende staat.*

Bladzijde 77: Sommige vermeerderingen van personeel. — Vermeerdering van de effectieven van het Hoofdbestuur (terwijl op groote schaal werd op pensioen gesteld). — Vermeerdering van het aantal officieren: 169, blad. 78.

Ik zou gaarne nadere bijzonderheden willen hebben.

ANTWOORD:

Er werd geen personeel van het Hoofdbestuur op pensioen gesteld. Het geldt uitsluitend burgerlijk personeel.

Het gaat slechts over een vermeerdering van eenige eenheden, in verband met de nieuwe lasten.

Het aantal officieren, aanwezig in het Leger op 15 Januari 1947, kan als volgt worden ingedeeld:

10. — *Page 22: Lieutenants-généraux: 6, Généraux-majors: 26.*

Lors de l'interpellation sur le rajeunissement des cadres, vous avez signalé que les mesures prises ramèneraient le cadre à: Lieutenants-généraux: 4; Généraux-majors: 17.

Donc, on pensionne même prématurément, puis on augmente le nombre. Je ne comprends pas et voudrais des explications précises.

RÉPONSE:

Il existe effectivement à ce jour, à l'Armée, 4 Lieutenants-généraux et 16 Généraux-majors.

Les chiffres indiqués au budget tenaient compte de l'existence d'un certain nombre d'officiers généraux maintenus en service, afin d'assurer le fonctionnement des Commissions d'Enquêtes. Ces Commissions auront terminé leurs travaux pour le 30 juin prochain au plus tard.

Les crédits inscrits au budget ne prévoient d'ailleurs pour ces derniers que des montants égaux à la différence entre le traitement et la pension des intéressés et ce pour une durée de 6 mois.

11. — *Page 52, art. 16/12: livres scolaires: 700.000 fr.*

Pourquoi l'Instruction Publique ne paie-t-elle pas les livres scolaires?

Qui payera les instituteurs?

RÉPONSE:

Il a été estimé plus facile du point de vue administratif de faire payer les livres scolaires, nécessaires aux écoles en Allemagne Occupée par la Défense Nationale.

L'Instruction Publique paie le traitement des instituteurs, les indemnités spéciales en Allemagne Occupée étant à charge de la Défense Nationale.

12. — *Notes justificatives.*

Page 77: A certaines augmentations de personnel. — Augmentations des effectifs de l'Administration Centrale (alors qu'on a pensionné à tour de bras). — Augmentations du nombre d'officiers: 169, page 78.

Je voudrais des précisions à ce sujet.

RÉPONSE:

On n'a pas pensionné du personnel de l'Administration Centrale. Il s'agit uniquement du personnel civil.

Il ne s'agit que d'une augmentation de quelques unités, due aux charges nouvelles.

Le nombre d'officiers présents à l'Armée, à la date du 15 janvier 1947, peut se schématiser comme suit:

Officiëren van het actief leger	3.420
Reserve-officiëren die naar het actief leger wenschen over te gaan	422
Hulpofficiëren die naar het actief leger wenschen te gaan... ..	1.658

Op te merken valt, dat de reserve- en hulpofficiëren nog zekere examina moeten afleggen vooraleer over te gaan naar de actieve kaders, en dat aldus het gemiddeld effectief van de tijdens het dienstjaar 1947 aanwezige officieren voorzeker niet meer dan 5.300 officieren zal bedragen.

Ook dient aangestipt, dat geen enkele aanwerving van officieren vóór het einde van 1948 zal geschieden. (daar de Koninklijke Militaire School op dien datum slechts een veertigtal nieuwe onderluitenanten zal leveren), terwijl het jaarlijksch gemiddeld aantal, dat weggaat kan worden geraamd op ongeveer 200 officieren.

13. — *Bladzijde 79: de verschillende vermeldingen, voorkomend in elke paragraaf, dienen te worden toegevoegd: « niet den juiste toestand weergeeft in het opzicht van de wedde... »;*

in § 2: « niet bijgewerkt is »;

in § 3: « niet bijgewerkt is »; enz.

ANTWOORD:

De begroting voor 1946 geeft niet den juiste toestand weer inzake bezoldigingen. Bij het opmaken ervan, was het inderdaad niet mogelijk rekening te houden met de weddeverhoogingen toegestaan in Juli 1946 met terugwerking tot 1 Januari 1946. De toelichtende staat geeft dus wel den toestand weer, en de vergelijking tusschen de voorzienene bedragen voor de begrotingen voor 1946 en 1947 zal slechts nauwkeurig kunnen geschieden wanneer de bijkredieten voor het dienstjaar 1946 zullen goedgekeurd zijn.

14. — *Bladzijde 86: Welfare: 20 miljoen ingevolge de uitbreiding van de bezetting in Duitsland.*

Kinematografische dienst: vermindering van 1 miljoen 300.000 frank.

Hier lijkt een tegenstrijdigheid te bestaan, hoewel ik de som van 6.200.000 frank meer dan voldoende acht voor den dienst zooals hij thans is uitgerust.

ANTWOORD:

Zooals hooger gezegd, is de bedoelde Kinematografische Dienst de dienst die belast is met de opleiding van den troep door de kinema en niet dien van Welfare. Bedoelde dienst werd in 1946 opgericht, en een vermindering van het krediet is volkomen gerechtvaardigd. Er bestaat dus geen tegenstrijdigheid.

Officiers de l'active	3.420
Officiers de réserve désireux de passer à l'active	422
Officiers auxiliaires désireux de passer à l'active	1.658

Il est à remarquer que les officiers de réserve et auxiliaires doivent encore subir certaines épreuves, avant de passer dans les cadres actifs, et qu'ainsi l'effectif moyen des officiers, présents pendant l'exercice 1947, ne dépassera certainement pas 5.300 officiers.

Il est à signaler également qu'aucun recrutement d'officiers n'aura lieu avant la fin de 1948 (l'Ecole Royale Militaire ne fournissant à cette date qu'une quarantaine de nouveaux sous-lieutenants), alors que les départs moyens annuels s'évaluent à environ 200 officiers.

13. — *Page 79: les mentions différentes relevées à chaque paragraphe demandent des précisions: « ne reflète pas la situation exacte du point de vue traitement... »*

§ 2: « n'est pas au point »;

§ 3: « n'est pas au point »;

RÉPONSE:

Le budget de 1946 ne reflète effectivement pas la situation exacte au point de vue rémunérations. En effet, lors de son établissement, il n'a pas été possible de tenir compte des augmentations de traitement qui furent accordées en juillet 1946 avec effet rétroactif au 1er janvier 1946. Les notes justificatives reflètent donc bien la situation, et la comparaison entre les montants prévus pour les budgets 1946 et 1947 ne pourra être rigoureusement faite que lorsque les crédits supplémentaires pour l'exercice 1946 auront été approuvés.

14. — *Page 86: Welfare: 20 millions suite extension de l'occupation en Allemagne.*

Cinématographie: diminution de 1.300.000 francs.

Il semble qu'il y ait contradiction, bien que j'estime que la somme de 6.200.000 francs est plus que suffisante, pour le service tel qu'il est monté actuellement.

RÉPONSE:

Comme il a été dit plus haut, le Service Cinématographique mentionné est celui chargé de l'instruction de la troupe par le cinéma et non celui du Welfare. Ce service a été organisé en 1946 et une réduction du crédit est tout à fait justifiée. Il n'y a donc pas contradiction.

15. — *Bladzijde 87: 2.600.000 frank voor den Propagandadienst.*

Welke soort propaganda?
Waarom uitbreiding van dien dienst?
Ik wensch nadere bijzonderheden.

ANTWOORD:

Zie verantwoording op bladzijde 76, verwijzing 2.

16. — *Bladzijde 88: H. I. B. (O. R. A. F.): Bestuursuitgaven: 3.702.000 frank, voor hulpverlening van 15 miljoen.*

Ik acht de bestuursuitgaven te groot: ik zou uitleg wenschen over de inrichting van dien dienst.

ANTWOORD:

In elken socialen dienst, is de zedelijke werking veel belangrijker dan de materieele actie.

Anderzijds, dient aan de uitgaven van het Hulpfonds de hulp toegevoegd die door de andere werken aan de gezinnen van militairen wordt verleend op initiatief van den socialen Dienst.

6. — *Ontleding van het bedrag ingeschreven onder § a van artikel 19/2:*

Reis — verblijf — en vacatiekosten...	fr. 3.000.000
Postvergoedingen, kosten van opdracht en kosten van werking der bureau's van de Belgische Militaire Attachés in het Buitenland...	7.000.000
Representatie- en receptiekosten	500.000
Abonnementen op spoor- of buurtspoorwegen	50.000
Vergoeding voor proefdienst in het buitenland	300.000
Verhuiskosten	8.150.000
	Fr. 19.000.000

7. — *Enkele vragen die niet rechtstreeks verband houden met de behandeling van de begroting.*

1. — *Militaire erfdienstbaarheden:* zou er voor de versterkte omheining Namen en voor de Maasvallei, binnen betrekkelijk korten termijn, geen grootere vrijheid kunnen worden verleend voor het optrekken van gebouwen en voor den landbouw?

ANTWOORD:

Het geheele vraagstuk van de militaire erfdienstbaarheden ligt thans ter studie. Talrijke erfdienstbaarheden werden reeds opgeheven door de declassering van versterkingswerken. (Een K. B. verscheen in het *Staasblad* van 12 October 1946.)

15. — *Page 87: 2.600.000 francs pour le Service de Propagande:*

Quel genre de propagande?
Pourquoi extension de ce service?
Je voudrais des précisions.

RÉPONSE:

Voir justification à la page 76, renvoi 2.

16. — *Page 88: O. R. A. F.: Dépenses d'administration: 3.702.000 francs, pour 15 millions de secours accordés.*

J'estime que les dépenses d'administration sont trop élevées, je voudrais des explications sur l'organisation de ce service.

RÉPONSE:

Dans tout service social l'action morale est beaucoup plus importante que l'action matérielle.

D'autre part, aux dépenses de Fonds de Secours il convient d'ajouter l'aide accordée par les autres œuvres aux familles des militaires à l'initiative du Service Social.

6. — *Analyse du montant inscrit au § a) de l'art. 19/2:*

Frais de parcours, de séjour et de vacation fr.	3.000.000
Indemnités de poste, frais de mission et frais de fonctionnement des bureaux des Attachés militaires belges à l'étranger	7.000.000
Frais de représentation et de réception	500.000
Abonnements par chemins de fer ou vicinaux.	50.000
Indemnité de service à l'étranger	300.000
Frais de déménagement	8.150.000
	Fr. 19.000.000

7. — *Quelques questions qui ne relèvent pas directement de l'examen du budget.*

1. — *Servitudes militaires:* pour l'enceinte fortifiée de Namur et la Vallée de la Meuse, n'y aurait-il pas dans un délai assez rapproché des libertés plus grandes au sujet de la construction de bâtiments et de l'agriculture.

RÉPONSE:

Tout le problème des servitudes militaires est à l'étude actuellement. De nombreuses servitudes ont déjà été levées par le déclassement d'ouvrages militaires (un A. R. a paru au *Moniteur* du 12 octobre 1946).

2. — *Frontstrepen*: Heeft de heer Minister niet beloofd, dat de frontstreeprentetoeslag van kracht zou zijn van 1 Januari 1947 af?

Zou de heer Minister mij een definitieve beslissing kunnen mededeelen?

ANTWOORD:

De geheele kwestie van de verhooging van de frontstreeprente maakt thans het voorwerp uit van een onderzoek in de Regeering.

3. — *Statuut van den Krijgsgevangene*: De Krijgsgevangenen toonen zich ongerust over het uitblijven van het hun aanbelangend nieuw wetsontwerp. Zullen zij nog lang moeten wachten?

ANTWOORD:

Het nieuw ontwerp van statuut van den Krijgsgevangene zal deze week aan de Regeering worden voorgelegd, en onmiddellijk daarna ter tafel van de Kamer worden neergelegd.

4. — *Officieren en Manschappen gedetacheerd bij Sedichar, en bij de Boschwerkerskorpsen* (bladzijde 131 van het verslag over de vergadering van 17 December 1946):

7.475 officieren, onderofficieren en soldaten zijn bij verschillende diensten gedetacheerd.

Sedichar verzekert het toezicht over 30.000 man.

De Boschwerkers zullen een opbrengst leveren van 45.000 ton mijnhout en timmerhout.

Welke zijn, in begrootingsopzicht, de door de overige Departementen aan Landsverdediging te betalen sommen?

ANTWOORD:

In begrootingsopzicht, hangen de verschillende Boschwerkersdiensten en Sedichar af van het Ministerie van Economische Zaken.

Uit dien hoofde, is geen enkele som aan Landsverdediging verschuldigd.

5. — *Klassen 1942-1943-1944*: Zou de heer Minister niet de juiste datums kunnen verstrekken van de vrijlating van de manschappen van bedoelde klassen?

ANTWOORD:

De demobilisatiedatum van de manschappen van de klassen 1942, 1943 en 1944 kan verschillen volgens de eenheid waartoe deze manschappen behoren, met dien verstande dat:

a) voor gansch het leger maatregelen zijn genomen opdat zich, op 31 Januari 1947, geen miliciens van de klasse 1942 meer onder de wapens zouden bevinden;

b) ik hoop, uiterlijk vóór einde Maart 1947, de laatste

2. — *Chevrons de front*: Monsieur le Ministre n'a-t-il pas promis que la rente de majoration des chevrons de front sortirait ses effets au 1er janvier 1947.

Monsieur le Ministre pourrait-il me faire connaître une décision définitive?

RÉPONSE:

Toute la question de la majoration de la rente des chevrons de front fait actuellement l'objet d'un examen au Gouvernement.

3. — *Statut du Prisonnier de Guerre*: Les Prisonniers de Guerre s'inquiètent du retard apporté à déposer le nouveau projet de loi les concernant. Devront-ils attendre encore longtemps?

RÉPONSE:

Le nouveau projet de statut du Prisonnier de Guerre sera soumis cette semaine au Gouvernement et déposé aussitôt sur le Bureau de la Chambre.

4. — *Officiers et Hommes détachés à Sédichar et aux Forestiers* (page 131 du compte rendu de la séance du 17 décembre 1946):

7.475 officiers, sous-officiers et soldats sont détachés à différents services.

Sédichar assure la surveillance de 30.000 hommes.

Les Forestiers donneront un rendement de 45.000 tonnes de bois de mines et de construction.

Au point de vue budgétaire, quelles sont les redevances des autres Départements à la Défense Nationale?

RÉPONSE:

Du point de vue budgétaire, les différents services Forestiers et Sédichar relèvent du Ministère des Affaires Economiques.

Aucune redevance n'est due à la Défense Nationale de ce chef.

5. — *Classes 1942-1943-1944*: Monsieur le Ministre ne pourrait-il donner les dates exactes de libération des hommes des dites classes?

RÉPONSE:

La date de démobilisation des hommes des classes 1942, 1943 et 1944 peut varier d'après l'unité à laquelle ces hommes sont affectés, étant entendu que:

a) pour l'ensemble de l'armée, des mesures sont prises pour qu'il n'y ait plus de miliciens de la classe 1942 sous les armes au 31 janvier 1947.

b) j'espère pouvoir démobiliser pour fin mars 1947 au

miliciens van de klasse 1943 te kunnen demobiliseeren, en voor einde Mei 1947, de laatste miliciens van de klasse 1944.

6. — *Oorlogsweduwen* : Er is een merkkelijk verschil tussen het regime toegepast op de weduwen van 1940 en dit toegepast op de weduwen van 1914. Mij kwam ter kennis, dat zekere beloften zouden zijn gedaan met het oog op de eenmaking van de pensioenen van de oorlogsweduwen. Zou de heer Minister me dienaangaande kunnen inlichten ?

ANTWOORD :

De Regeering heeft deze kwestie in Maart 1946 onderzocht. Bij een besluit werden de pensioenen van de niet hertrouwde oorlogsweduwen 1914-1918 op ten minste 14.400 frank 's jaars gebracht. Voorloopig en tot 3 maanden na de afkondiging van de wet op de vergoedingspensioenen, waarvan het ontwerp bij de Kamer werd ingediend, blijven de oorlogsweduwen 1940 in totaal 75 t. h. ontvangen van de wedde van hun man.

Voor zoover mij bekend is, werd geen enkele belofte gedaan in verband met de éénmaking van de pensioenen van de oorlogsweduwen van beide oorlogen.

7. — *Jonge militairen gedood aan de Leie of gedurende de 18 dagen* : Heeft de heer Minister het inzicht, de aan de ouders van deze ongelukkige slachtoffers uitgekeerde vergoeding te verhoogen ? Thans wordt een som van 800 frank 's jaars uitbetaald aan de ouders die zeer geringe inkomsten genieten.

Is er geen sprake van deze kwestie te herzien ?

ANTWOORD :

Het wetsontwerp op de vergoedingspensioenen, waarbij deze kwestie wordt geregeld, werd bij de Kamer ingediend.

8. — *Afschaffing van het Arsenaal te Namen* :

De Naamsche gemilitariseerde werklieden werden met geheel de organisatie overgebracht naar Casteau.

Is er geen hoop op terugplaatsing van dit organisme te Namen, daar er nooit zooveel soldaten te Namen en in de onmiddellijke omgeving zijn geweest als heden het geval is ? Het is derhalve aangewezen, dat te Namen opnieuw een arsenaal zou worden opgericht, hetwelk, naar het oordeel van geraadpleegde bevoegde militairen, nooit aldaar had mogen weggaan.

Ik zou dienaangaande nadere bijzonderheden wenschen.

ANTWOORD :

Ingevolge de herinrichting van het Leger, wordt nog slechts een werkplaats voor herstel van oorlogsmaterieel per omschrijving voorzien. Zij die de 3e militaire omschrijving bedient is gevestigd te Luik, en ik zie de moge-

plus tard les derniers miliciens de la classe 1943 et pour la fin du mois de mai 1947 les derniers miliciens de la classe 1944.

6. — *Veuves de guerre* : Il y a une différence sensible entre le régime appliqué aux veuves de 1940 et celui réservé aux veuves de 1914. Il me revient que certaines promesses auraient été faites en vue d'unifier les pensions des veuves de guerre. M. le Ministre pourrait-il me fixer à ce sujet ?

RÉPONSE :

Le Gouvernement a examiné cette question en mars 1946. Un arrêté a porté les pensions des veuves de guerre 14-18 non remariées à 14.400 francs par an au minimum. Provisoirement et jusque 3 mois après la promulgation de la loi sur les pensions de réparation qui était déposée sur le Bureau de la Chambre, les veuves de guerre 40 continuent à percevoir au total les 75 % du traitement de leur mari.

A ma connaissance, aucune promesse d'unification des pensions des veuves de guerre des deux guerres, n'a été faite.

7. — *Jeunes gens militaires tués à la Lys ou durant les 18 jours* : M. le Ministre compte-t-il augmenter l'indemnité allouée aux parents de ces malheureuses victimes ? Actuellement il est alloué 800 francs par an aux parents jouissant de revenus bien minimes.

N'est-il pas question de revoir cette question ?

RÉPONSE :

Le projet de loi sur les pensions de réparation réglant cette question, a été déposé sur le Bureau de la Chambre.

8. — *Suppression de l'Arsenal à Namur* :

Les ouvriers militarisés de Namur ont été envoyés à Casteau avec toute l'organisation.

Ne peut-on espérer le rétablissement de cet organisme à Namur, car il n'y a jamais eu tant de soldats à Namur et dans les environs immédiats que maintenant ? Il s'indique donc de réinstaller à Namur un arsenal qui, d'après l'avis des compétences militaires consultées, n'aurait jamais dû partir.

Je voudrais des précisions à ce sujet.

RÉPONSE :

Suite à la réorganisation de l'Armée, il n'est plus prévu qu'un atelier de réparations de matériel de guerre par circonscription. Celui desservant la 3e circonscription militaire est installé à Liège, et je ne vois pas la possibilité

lijkheid niet in, ze naar Namen over te brengen. Het geval van de werklieden van Namen kan het voorwerp uitmaken van een onderzoek.

9. — *Wijzigingen aan de uniformen:*

Ik weet niet of de heer Mundeleer de vraag zal stellen; in elk geval lijkt het me, dat het gevraagde werk om aan ieder uniform de kleinste wijziging aan te brengen aanleiding zou geven tot uitgaven die ik onnuttig oordeel in den tijd dien wij beleven; het is een weelde die wij ons niet kunnen veroorlooven.

ANTWOORD:

De genomen maatregelen met het oog op de wijziging van de uniformen werden ingegeven door de overweging, dat de wapenschildjes beter beantwoordden aan een nationale traditie, en dat zij, anderzijds, minder kosten dan de badges van verschillenden aard, die tot nu toe in gebruik zijn.

Ook dient aangestipt, dat de metalen kentekens beter zijn dan die in zijde, thans in gebruik, en die niet bestand zijn tegen slijtage.

***

Als slot van dit verslag, aanziet de verslaggever het als een aangenamen plicht hulde te brengen aan de officieren van het departement die hem met bereidwilligen ijver alle gevraagde inlichtingen hebben verstrekt voor het vervullen van zijn opdracht.

***

De begroting werd verworpen met 9 stemmen tegen 8. Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

Théo LEFEVRE.

De Voorzitter,

L. JORIS.

de le déplacer à Namur. Le cas des ouvriers de Namur peut faire l'objet d'un examen.

9. — *Modifications aux uniformes:*

Je ne sais pas si M. Mundeleer posera la question; en tout cas il me paraît que le travail demandé pour apporter à chaque uniforme la plus légère modification provoquerait des dépenses que j'estime inutiles pour le temps que nous traversons; c'est un luxe qu'il faut à tout prix éviter.

RÉPONSE:

Les mesures prises en vue de la modification aux uniformes ont été prises parce que les écussons répondaient mieux à une tradition nationale et que, d'autre part, ces écussons coûtent moins que les badges divers en usage jusqu'à présent.

Il est à remarquer également que les insignes métalliques sont meilleurs que ceux en soie employés actuellement qui ne résistent pas à l'usure.

***

Comme conclusion à ce rapport, le rapporteur rend volontiers hommage aux officiers du département qui lui ont fourni avec empressement tous les renseignements dont il avait besoin pour l'accomplissement de sa mission.

***

Le budget a été rejeté par 9 voix contre 8.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

Théo LEFEVRE.

Le Président,

L. JORIS.

BIJLAGE I.

ANNEXE I

1. — *Dagelijksche Kosten voor één Infanteriedivisie.*

	In bezetting.	In België.
Wedden ... .. fr.	688.000	688.000
Soldij	145.300	145.300
Toewijzingen en Vergoedingen	232.800	93.550
Gasthuispersoneel	8.500	8.500
Voeding	279.865 (1)	209.585
Kleeding	268.810	268.810
Onderhoud van het materieel (zonder vernieuwing)	337.000	337.000
Beddegoed	770	770
Brandstoffen en smeermiddelen	55.000 (2)	98.400
Verschillende kosten	9.550	9.550
Totaal fr.	2.025.595	1.859.465

2. — *Dagelijksche kosten voor het eerste Legerkorps.*

(Onderhoudbudget.)

In bezet Duitschland ... .. fr.	4.750.000
In België	4.350.000

(1) Het rantsoen in bezet Duitschland is belangrijker dan het in België toegelaten rantsoen.

(2) Men gebruikt meer brandstoffen en smeermiddelen in bezet Duitschland, maar de importbelasting wordt niet op dit verbruik toegepast.

1. — *Frais journaliers d'une division d'infanterie.*

	En occupation.	En Belgique.
Traitements ... .. fr.	688.000	688.000
Soldes	145.300	145.300
Allocations et indemnités	232.800	93.550
Personnel hospitalier	8.500	8.500
Nourriture	279.865 (1)	209.585
Habillement	268.810	268.810
Entretien du matériel (sans renouvellement)	337.000	337.000
Literie	770	770
Carburants et lubrifiants	55.000 (2)	98.400
Frais divers	9.550	9.550
Total fr.	2.025.595	1.859.465

2. — *Frais journaliers du premier Corps d'Armée.*

(Budget d'entretien.)

En Allemagne occupée ... .. fr.	4.750.000
En Belgique	4.350.000

(1) En Allemagne occupée, la ration est plus abondante que celle en Belgique.

(2) On consomme plus de carburants et de lubrifiants en Allemagne occupée, mais cette consommation n'est pas frappée de la taxe d'importation.

BIJLAGE II.

Vergelijkende tabel van de huidige militaire inspanning van verschillende landen.

Landen	Nationale begrooting	Militaire begrooting	%	Effectieven onder de wapens				Opmerkingen, Diensttijd
				Totaal leger	Land	Lucht	Marine	
Nederland	—	Leger en luchtvaart 645.760.950 Fl. Marine 375.007.220 Fl.	—	142.000	142.000	5.000	25.000	Nog niet vastgesteld; voorloopig 2 jaar
Iran	—	—	—	88.500	86.000	2.500	—	—
Frankrijk	1) 1946: 412.932 miljoen 2) 1947: 1 ^o kwartaal 175 milliard fr.	1) 1946: 173.290 miljoen fr. 2) 1947: 1 ^o kwartaal 52 milliard fr. + 19 milliard fr. (buitengewone)	26,4 van totale uitgaven of 7,7 t. h. van nationaal inkomen, 9,8 t. h. in 1938	585.000	470.000	60.000	55.000	1) + een passief effectief van ± 50.000 m. (bewaking van POW, zieken, gereformeerden, enz.) 2) Diensttijd: 1 jaar
Zweden	—	1946: 900 miljoen kronen 1 kr. = 12,2 b. fr.	—	—	40.000	18 luchtflottilles	9.000 + 3.700	Diensttijd: 1 jaar — Kustbewaking
Italië	1946-1947: 700 milliard lire	10 milliard voor de luchtvaart	—	280.000	200.000	30.000	50.000	Diensttijd: 1 jaar
Tsjechoslowakije	1947: Uitgaven: 73 milliard kr. Ontvangsten: 48 milliard kr.	Landsverdediging: 9 milliard Technisch onderzoek: 6 milliard	12 %	170.000	16 D. I. 1 C. Bl. 1 L. D.	13 Rgt 9.500	—	Diensttijd: 2 jaar
Joegoslavië	1946: Uitgaven: 33.966 miljoen dinar Ontvangsten: 27.456 miljoen d.	Landsverdediging: 10.500 miljoen dinars	50 %	380.000	40 tot 45 div. waarvan 8 Landsverd.	350 toest.	—	Diensttijd: Infanterie, 2 jaar Pantser en luchtvaart, 3 jaar Marine, 4 jaar
Engeland (G.-B.)	4.000 miljoen	Leger: 682 miljoen Luchtvaart: 256 — Marine: 225 — Bevoorrad.: 474 — Totaal: 1167 mill. P. st.	29 %	1.285.000	745.000	330.000	210.000	+ 100.000 m. in opleiding, 18 maanden voor militieplichtigen, te rekenen van 1948 2 jaar tot 18 maanden voor vroegere klassen
Vereenigde Staten	Doll. 41.500 miljoen	Leger: Doll. 8 milliard (1) waarvan Luchtvaart: Doll. 1,5 milliard Marine: Doll. 5,6 » waarvan Luchtvaart: Doll. 805 miljoen	33 %	1.670.000 m. op 1.7.1947.	1.070.000 waaronder 400.000 vliegers 1.310.000 op 1.1.1947	—	600.000 600.000 m.	(1) President Truman heeft gevraagd dit cijfer op 11 milliard 081 te brengen, waarvan 443 miljoen voor atoom-onderzoek
Polen	1/4/46 tot 31/12/46 Uitgaven: 39 milliard zloty Ontvangsten: 35 milliard zloty	Landsverdediging:	17 %	—	230.000 m. 16 I. D. 3 C. R.	—	—	+ 300.000 gewapende manschappen van het Ministerie voor Veiligheid. Diensttijd: 2 jaar
Spanje	1945: 13.881 miljoen peseta 1946: 1 1947: 14.000 miljoen peseta	1945: 5,5 milliard peseta 1946: 6,3 id.	45 %	—	570.000 m.	?	50.000	Diensttijd: 3 jaar
U.S.R.S.	319,3 milliard roebel	72 milliard 5 milliard voor wetenschappelijk onderzoek	22 %	4.500.000 m.	3.250.000 m.	750.000 m.	500.000 m.	Infanterie: 3 jaar Pantser en Luchtvaart: 4 jaar Luchtvaart: 4 en 5 jaar Marine: 5 jaar

Tableau comparatif de l'effort militaire actuel de différents pays.

ANNEXE II.

Pays	Budget national	Budget militaire	%	Effect. sous les armes				Observations, Temps de service
				Total armée	Terre	Air	Marine	
Pays-Bas	—	Armée et aviation 645.769.950 Fl. Marine 375.007.220 Fl.	—	142.000	112.000	5.000	25.000	Pas encore fixé; provisoirement 2 ans
Iran	—	—	—	88.500	86.000	2.500	—	—
France	1) 1946: 412.932 millions 2) 1947: 1 ^{er} trimestre 175 mil- liards frs.	1) 1946: 173.290 millions frs. 2) 1947: 1 ^{er} trimestre 52 milliards frs. + 19 milliards frs. (extraordinaire)	26,4 du total des dépenses ou 7,7 % du rev. national 9,8 % en 1938	585.000	470.000	60.000	55.000	1) + un effectif passif de ± 50.000 h. (garde de POW, malades, en instance de réforme, etc.) 2) temps de service: 1 an
Suède	—	1946: 900 millions de couronnes 1 cour. = 12,2 frs. b.	—	—	40.000	18 flotilles aériennes	9.000 + 3.700	Temps de service: 1 an — gardes-côtes
Italie	1946-47: 700 milliards liras	10 milliards pour l'aéronautique	—	280.000	200.000	30.000	50.000	Temps de service: 1 an
Tchécoslovaquie	1947: Dépens.: 73 milliards cour. Recettes: 48 milliards cour.	Défense nationale: 9 milliards Recherches techniques: 6 milliards	12 %	170.000	16 D. I. 1 C. Bl. 1 Div. A.	13 Rgts 9.500	—	Temps de service: 2 ans
Yougoslavie	1946: Dépenses: 33,966 millions din. Recettes: 27,456 millions din.	Défense Nationale: 10,500 millions dinars	50 %	380.000	40 à 45 div. dont 8 Dé- fense Nat.	350 appar.	—	Temps de service: Infanterie, 2 ans; Blindés et aviation, 3 ans; Marine, 4 ans,
Angleterre (G.-B.)	4.000 millions	Armée: 682 millions Aviat.: 256 — Marines: 225 — Approv.: 474 — Total: 1167 millions L. st.	29 %	1.285.000	745.000	330.000	210.000	+ 100.000 h. à l'instruction, 18 mois pour conscrits à partir de 1948 de 2 ans à 18 mois pour classes an- térieures
Etats-Unis	Doll. 41.500 millions	Armée: Doll. 8 milliards (1) dont Aviation: Doll. 1,5 milliards Marine: Doll. 5,6 milliards dont Aviation: Doll. 805 milliards	33 %	1.670.000 h. au 1.7.1947	1.070.000 dont 400.000 aviateurs 1.310.000 le 1.1.1947	—	600.000 600.000 h.	(1) Le Président Truman a demandé de porter ce chiffre à 11 milliards 081, dont 443 millions pour les recherches atomiques.
Pologne	1/4/46 au 31/12/46 Dépenses: 39 milliards de zloty Recettes: 35 milliards de zloty	Défense Nationale	17 %	—	230.000 h. 16 DI 3 R. C.	—	—	+ 300.000 h. armés du Ministère de la Sécurité Temps de service: 2 ans
Espagne	1945: 13.881 millions pesetas 1946: ? 1947: 14.000 millions pesetas	1945: 5,5 milliards pesetas 1946: 6,3 id.	45 %	—	570.000 h.	?	50.000	Temps de service: 3 ans
U.R.S.S.	319,3 milliards roubles	72 milliards 5 milliards pour la recherche scient.	22 %	4.500.000 h.	3.250.000 h.	750.000 h.	500.000 h.	Infanterie: 3 ans Blindés et Aviation: 4 ans Aviation: 4 et 5 ans Marine: 5 ans

BIJLAGE III.

Organieke Militaire Effectieven van M. L. (Leger).

ORGANISMEN	1939						1945			1947			OPMERKINGEN
	Voet van vrede			Voet van oorlog			—			—			
	Off.	O.	Tr.	Off.	O.	Tr.	Off.	O.	Tr.	Off.	O.	Tr.	
Kabinet (en S. A. T.)...	10	7	4	10	7	16	13	9	17	10	12	9	—
Algemeene Wapeninspecties (1) ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	7	(1) Voor 1939 staan de cijfers onder een andere rubriek (Algemeene Wapendirecties.)
Generale Staf (voet van oorlog 1939 : G.H.K.)	56	45	72	139	85	76	—	—	—	65	42	41	—
Dienst van den Adjudant-Generaal (A. G.) ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142	270	74	—
Dienst van den Kwartiermeester-Generaal (K. M. G.) ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	69	56	—
Algemeene Dienst der Voorraden (A. D. V.)...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	55	90	—
Financiële Dienst van het Leger (F. D. L.) ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	39	18	—
Algemeen Burgerlijk Bestuur (A. B. B.) ...	3	60	6	27	105	19	54	135	96	35	120	61	(met inbegrip van de Directie van den Socialen Dienst van het Leger.)
Organisatie 1945.													
Algemeene Inspectie der Troepen...	—	—	—	—	—	—	72	55	77	—	—	—	(bevoegdheden thans overgenomen door G. S.)
2 ^{de} Directie ...	—	—	—	—	—	—	55	93	79	—	—	—	(idem idem.)
Dienst van het Militair Personeel ...	34	128	51	33	83	51	63	250	106	—	—	—	(idem door A.G.)
Intendancedienst...	14	31	4	—	—	—	63	52	6	—	—	—	(idem door F.D.L.)
Centrale Dienst der Genie...	—	—	—	—	—	—	41	46	47	—	—	—	(idem door G.S. en K.M.G.)
Algemeene Recuperatiedienst ...	—	—	—	—	—	—	15	18	6	—	—	—	(idem door KMG en AGV)
Dienst Oorlogsmaterieel ...	—	—	—	—	—	—	38	44	13	—	—	—	(idem door K.M.G.)
Centrale Gezondheidsdienst ...	—	—	—	—	—	—	28	49	33	—	—	—	(idem door A.G.)
Geschiedkundige Dienst van het Leger ...	—	—	—	—	—	—	4	5	4	—	—	—	(idem door G.S.)
Dienst der Krijgsgevangenen ...	—	—	—	—	—	—	17	54	53	—	—	—	(idem door A.G.)
Welfaredienst ...	—	—	—	—	—	—	10	44	54	—	—	—	(idem door A.G.)
Afnemingsdienst ...	—	—	—	—	—	—	3	3	5	—	—	—	(idem door A.G.V.)
Algemeene Directie (Nation. Mobilisatie) ...	—	—	—	150	138	257	—	—	—	—	—	—	(idem door K.M.G., A.D.V. en G.S.)
Directies (Vervoer, Aan- en Afvoer)...	—	—	—	40	33	78	—	—	—	—	—	—	(idem door K.M.G.)
Diverse Diensten (voet van oorlog) ...	—	—	—	100	75	163	—	—	—	—	—	—	(idem door GS, AG, KMG, ADV of FDL.)
Hooge Wapendirecties (en ...)	89	83	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	idem door G.S. en A.G.)
Diverse diensten (voet van vrede) ...	24	16	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(idem door A.G., K.M.G. of A.D.V.)
TOTALEN :	230	370	192	499	526	660	476	87	596	437	612	356	

N. B. — In de cijfers van 1947 (Dienst van den Adjudant-Generaal) zijn de organieke effectieven van den Dienst voor den Weerstand inbegrepen.

Effectifs Militaires Organiques du M. D. N. (Armée).

ANNEXE III

ORGANISMES	1939						1945			1947			OBSERVATIONS
	Pied de Paix			Pied de guerre			—			—			
	Off.	S/O.	Tr.	Off.	S/O.	Tr.	Off.	S/O.	Tr.	Off.	S/O.	Tr.	
Cabinet (et S. A. T.)...	10	7	4	10	7	16	13	9	17	10	12	9	—
Inspections générales d'Armes (1) ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	7	(1) Pour 1939 chiffres repris sous une autre rubrique (Directions Générales d'Armes.)
Etats-Major Général (pied de guerre 1939 : G. Q. G.)...	56	45	72	139	85	76	—	—	—	65	42	41	—
Service de l'Adjudant Général (A. G.) ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142	270	74	—
Service du Quartier-Maître Général (Q.M.G.)...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	69	56	—
Service Général des Approvisionnements (S. G. A.) ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	55	90	—
Service Financier de l'Armée (S. F. A.) ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	39	18	—
Administration Générale Civile (A. G. C.) ...	3	60	6	27	105	19	54	135	96	35	120	61	(y compris la Direction du Service Social de l'Armée.)
Organisation 1945.													
Inspection Générale des Troupes...	—	—	—	—	—	—	72	55	77	—	—	—	(attributions reprises actuellement par l'E.M.G.)
2 ^e Direction ...	—	—	—	—	—	—	55	93	79	—	—	—	(idem idem.)
Service du Personnel Militaire...	34	128	51	33	83	51	63	250	106	—	—	—	(idem par A.G.)
Service d'Intendance ...	14	31	4	—	—	—	63	52	6	—	—	—	(idem par S.F.A.)
Service Central du Génie ...	—	—	—	—	—	—	41	46	47	—	—	—	(idem par E.M.G. et Q.M.G.)
Service Général de Récupération...	—	—	—	—	—	—	15	18	6	—	—	—	(idem par Q.M.G. et S.G.A.)
Service Matériel de Guerre ...	—	—	—	—	—	—	38	44	13	—	—	—	(idem par Q.M.G.)
Service Central de Santé ...	—	—	—	—	—	—	28	49	33	—	—	—	(idem par A.G.)
Service Historique de l'Armée ...	—	—	—	—	—	—	4	5	4	—	—	—	(idem par E.M.G.)
Service des Prisonniers de Guerre ...	—	—	—	—	—	—	17	54	53	—	—	—	(idem par A.G.)
Service Welfare ...	—	—	—	—	—	—	10	14	54	—	—	—	(idem par A.G.)
Service de Réception ...	—	—	—	—	—	—	3	3	5	—	—	—	(idem par S.G.A.)
Direction Générale (Mobilisation Nation.) ...	—	—	—	150	138	257	—	—	—	—	—	—	(idem par Q.M.G., S.G.A. et E.M.G.)
Directions (de Transport, de Ravitaillement et Evacuations)...	—	—	—	40	33	78	—	—	—	—	—	—	(idem par Q.M.G.)
Services divers (pied de guerre) ...	—	—	—	100	75	163	—	—	—	—	—	—	(idem par E.M.G., A.G., Q.M.G., S.G.A. ou S.F.A.)
Directions Supérieures d'Armes (et du S.S.)...	89	83	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(idem par E.M.G. et A.G.)
Services divers (pied de paix) ...	24	16	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(idem par A.G., Q.M.G. ou S.G.A.)
TOTAUX :	230	370	192	409	526	660	476	827	596	437	612	356	

N. B. — Les chiffres de 1947 (Service de l'Adjudant Général) comportent les effectifs organiques de l'Office de la Résistance.

BIJLAGE IV.

De verdeeling van den begrootingspost van 20 miljoen frank is als volgt:

A. — Tooneel- en cinemavertooning — 12.400.000 fr.

Het hoofdoel is *iederen dag* een fatsoenlijke ontspanning te bezorgen aan de soldaten van het Bezettingsleger.

Thans: in ieder kantonnement 3 à 4 filmvertooningen en 1 à 2 kunstopvoeringen met Belgische kunstenaars (alle genres, zelfs opvoedende: de ontspanningen wisselen af met blijspelen, van Molière..., opera's, operetten, dansen, enz.. Vóór elke vertooning wordt commentaar gegeven door den opvoedingsofficier en Welfare van iedere eenheid). — Rekening houden met de twee taalsels. — In dit bedrag, is een som van 400.000 frank voorzien voor den aankoop van opvoedende en documentaire films. Er dient eveneens zooveel mogelijk vermeden Duitsche kunstenaars, die zich voor bespottelijke honoraria aanbieden, te laten optreden. Op dat gebied nemen wij een vaderlandlievend en moreel standpunt in. De soldaten, tijdens hun vrijen tijd, Belgische vertooningen laten bijwonen, zal ons veel teleurstellingen besparen op geneeskundig gebied (verbroedering).

In de Belgische bezettingszone, waren er 43 cinemazalen en ongeveer 30 schouwburgzalen. De kleine groepen bezoeken de minder belangrijke cantonnementen.

B. — Abonnementen op dagbladen — 1.000.000 frank.

Alle eenheden van het B. L. hebben abonnementen op dagbladen, geïllustreerde bladen en tijdschriften van alle strekkingen. Aldus worden, onder meer, elken dag 265 exemplaren van « La Libre Belgique » naar Duitschland gezonden, dit volgens de wenschen van de eenheden.

C. — La Gazette du Soldat — Soldatenpost.

Weekblad op 8 bladzijden — 1.350.000 frank.

D. — Aankoop van muziekinstrumenten, partituren, tekstboekjes, enz... bestemd voor de bataljon-orkesten, voor de tooneelgroepen, die in de eenheden werden gevormd..., enz... alsmede voor de orkesten van de Welfare-inrichtingen te Brussel. — Bij iedere kunstreis gaat er een orkest mede, dat samengesteld is uit soldaten muzikanten en dat zoo noodig aangevuld wordt door burgerlijke beroepsmuzikanten. — 630.000 frank.

E. — Aankoop van radio-ontvangtoestellen, pick-ups, plaatwisselaars, platen..., voor de kantines, feestzalen van alle eenheden in Duitschland, enz. — 2.100.000 frank.

F. — Toelagen aan het Belgisch Rood Kruis voor de verzending van boeken naar de eenheden (afgenomen op het Opvoedingsfonds). — 1.000.000 frank.

ANNEXE IV.

Le budget de 20.000.000 de francs se décompose comme suit:

A. — Séances théâtrales et cinéma — 12.400.000 francs.

Le but principal à atteindre est de donner *chaque jour* une distraction convenable aux soldats de l'Armée d'occupation.

Actuellement: dans chaque cantonnement 3 à 4 séances de cinéma et 1 à 2 séances artistiques avec artistes belges (tous les genres même éducatifs: comédies, de Molière..., opéras, opérettes, danses etc..., sont mêlés aux distractions, et commentés par l'Officier d'Education et Welfare de chaque unité avant le spectacle). — Tenir compte des deux régimes linguistiques. — Dans cette somme, 400.000 francs sont prévus pour l'achat de films éducatifs et documentaires. Il faut aussi éviter le plus possible que des artistes allemands, qui s'offrent pour des cachets dérisoires, soient présentés aux troupes d'occupation. C'est là un point de vue patriotique et moral. Attirer les soldats à des spectacles belges pendant leurs heures de loisirs, évitera bien des mécomptes au point de vue médical (fraternisation).

Il y a eu en zone belge d'occupation 43 salles de cinéma et quelques 30 salles de spectacle, les petites troupes visitent les cantonnements de moindre importance.

B. — Abonnements aux journaux. — 1.000.000 de francs.

Toutes les unités d'A. O. sont abonnées aux journaux, aux illustrés et aux périodiques de toutes opinions. C'est ainsi que chaque jour, entre autres, partent vers l'Allemagne 265 exemplaires de « La Libre Belgique » et ce suivant les désirs exprimés par les unités.

C. — La Gazette du Soldat — Soldatenpost.

Hebdomadaires à 8 pages. — 1.350.000 francs.

D. — Achats d'instruments de musique, partitions, livret, etc... destinés aux orchestres de bataillon, aux troupes théâtrales formés dans les unités... etc... ainsi qu'aux orchestres des Etablissements Welfare de Bruxelles. — Chaque tournée artistique est accompagnée d'un orchestre composé de miliciens musiciens, au besoin complété par des musiciens civils professionnels. — 630.000 francs.

E. — Achats d'appareils de radio, pick-ups, tourne-disques, de disques..., pour toutes les unités d'Allemagne, dans les cantines, salles de fêtes... etc. — 2.100.000 francs.

F. — Subsidés à la Croix Rouge de Belgique pour l'envoi de livres dans les unités (relevé au fonds de l'Education). — 1.000.000 de francs.

G. — Onderhoud der Tehuizen van Verlofgangers, kantines van Brussel en Herbesthal; restauratiewagens der verlofgangerstreinen voor B. L. — 6.000.000 frank.

H. — Aankoop van binnenhuisspelen van allen aard, voor de kantines en de kamers van de eenheden in B. L. — 900.000 frank. — Maar het bedrag dat op die som dient voorafgenomen voor den aankoop van schrijnwerkersbanken, gereedschap voor 't inbinden van boeken... enz... voor de eenheden — vrije bedrijvigheid van den opvoedingsdienst — beloopt 500.000 frank.

(g.) Kap.-Ct. VAN REMOORTELT.

G. — Entretien des Foyers de Permissionnaires, cantines de Bruxelles, d'Herbesthal; wagons-restaurant dans les trains de permissionnaires pour l'A. O. — 600.000 fr.

H. — Achats de jeux d'intérieur, de toutes espèces, pour les cantines et les chambrées des unités en A. O. — 900.000 francs. — Mais l'achat de bancs de menuisiers, ateliers de reliure... etc... pour les unités — activité libre du Service d'Education intervient pour 500.000 francs à prélever sur cette somme.

(s.) Cap.-Ct VAN REMOORTELT.